

V. KIBALČIČ

CHOČU BYTI DOBRYM

V. Kibaľčič:

CHOČU BYTI DOBRYM

*Duchovnoje rukovodstvo
dľa
seľskej mlodeži*

1 9 4 3

Tlačila, knihtlačiaren Andreja v Prešove

DOROHAJA MOLODEŽ!

Tebe virojatno boljše interesoval by vopros: jak statisja bohatym, mudrym, krasnym a slavnym? No, jak statisja dobrym? To dľa tebe možno takoje, jak zimna voda dľa maloj ditiny.

Ne bojtesja chlopцы — divuški perečitati siju koroteňku knižočku, ibo jesli ne liš perečitajte ju, no i podľa nej zarjadite svoju žizň, tohda ne liš dobrymi sja stanete, no priobriyete sebi odnovremeno i bohatstvo i krasu i slavu, no ne takuju, kotoraja skoro pominet, ktoruju zlodije mohut ukrasti, a arža zniščiti, no takuju, kotoraja čerez ciluju vičnosť sdilajet vas milionarami, krasivymi, ot Napoleona slavnijšymi, a osobenno vično blažennymi.

Naj ne budet v našich eparchiach ni odnaho porjadnaho chlopca, ni odnoj čestnoj divuški, kotory by pri molitvenniku ne mali i ne prečityvali po krajnej miri každy nedil'u, ili svjato siju knižočku **»Choču statisja dobrym«**, čtoby tak dobrymi, daže vsehda lučšimi stalisja.

Prijmite moje archijerejskoe blahoslovenie.

Prešov dňa 30. okt'abrja 1942.

† **Pavel,**
jepiskop

SODERŽANJE.

ČAST I.

Žerela lask Božich	7
Molitva	15
Korotki Molitvy	18
»Mala tajnost«	19
Sv. Rožanec	22
Služba Boža	24
Sv. Spovid'	30
10 zapov. dobroj spovidi	32
Ispytanije sovisti	34
Sv. Pričastije	38

ČAST II.

Jakij Tvoj deň, takoj i ty	42
Rano	43
Poludeň	43
Večer	51
Doma	55
Vonka	60
Škola	63
Vsehda i vsjudu	68
V šťastji i v bidi	72
V svjato i v robotnyj deň	76
Pri spovidi	81
Pri sv. Pričastiji	86
V pokusi	91
Konec i Slava Bohu	95

CHOČU BYTI DOBRYM!

Pravda, ty chočeš byti dobrym, pobožnym. žertvennym, čestnym, čistym, pracovitym, skromnym, privitnym, veselym.

Poneže takich Hospod Boh najbolše l'ubit, im pomahaje,

Poneže takich l'ude l'ubjat, počitajut i chvaljat,

Poneže taki sut najščastlivijšy.

Poneže taki najlehše dostanutsja do Carstva Nebesnoho.

I stanešsja i ty takim, jesli budeš usilovatsja každyj deň dobre provesti.

Každyj deň vykonaj choť časť toho dobroho. čo v toj knižočki napisano stoit. Ona tebe naučit, jak byti milym Bohu i l'udjam. Ona tebe nastavit, jak statisja dobrym i ščastlivym.

Skaž sobi: Ja choču byti dobryj.

. Ja možu byti dobryj.

Ja mušu statisja dobrym.

Bože, pomož mni!

ŽERELA LASK BOŽICH

Dorohij chlopče i divča!

Pered tim, jak maješ znati, čo každýj deň treba dilati, čtoby dobrym byti, Bohu i ľudjam milym, musiš znati, a vsehda pamjatati riči, kotory ku tomu suť najpotřebnijši.

Oden chlopčik srobit jakus škodu.

— I pročto ty na sviti žiješ! — skričala mamka na neho.

— Ja žiju, aby husi pas — otvitil mudryj Jančo.

Maly Jančo znal po svojemu otvita dati. Ale či znaješ ty dati otvita pročto ty žiješ, pročto dal Hospod' Boh každomu čeloviku život?

Tož počuvaj! Žiješ ty, a takož každýj čelovik tu na zemli proto, čtoby

Boha poznal,

Boha ľubil,

Bohu služil,

a tak spašenyj byl, t. j. po smerti šťastlivyj, vičnyj život v nebi dostal.

Boha poznaješ, jesli budeš na cilyj svit ľuboviju smotriti, jakij on šumnyj, jak mudro Bohom pre ľudi sotvoreny. Jesli naboženstvo v

školi userdno budeš učití katehisis, biblijku, sv. kniži čítatí. V cerkvi propovid' — slovo Božije dobri posluchaješ, otca duchovnoho pro takí riči oprosíšsja. A tak doznaješsja, čto:

Boh jest' bezkonečno dobryj,

Boh bezmirno nas ľubit,

Boh jest naš Otec Nebesnyj, poneže:

sotvoril tvoju dušu i tilo, sotvoril pre nas šumnu zemľu, a vse, čto na nej jest.

Daje tebi i každyu život i zdorovije, daje slonko, teplo, chlib.

Poslal tebi Anhela Chraniteľa, kotoryj chranit tebe i ku dobru provadit.

Posylajet s neba laski ľudjam, čtoby pomoči im dobri žiti, a nebo zaslužití.

Malo toho:

Dal nam vsim Mater Nebesnu — Prečistu Divu. A i sam za nas na kresti postradal.

Za to vse musíš bytí duže vdjačnym Hospodu Bohu. Musíš

Boha ľubiti,

Boha o vse prositi,

Bohu služití.

Bohu služiš, jesli Boha posluchaješ, po voli Jeho svjatoj srobiš, poderžiš to, čto Hospod' Boh ot vsich ľudej chočet.

A chočet ot tebe Hospod' Boh to same, čto nakazujut 10 Zapovidi Boži, čto prikazujut 5 zapovidi cerkovny, čto naučajet slovo Božije v propovidi.

Odnym slovom, voľa Boža soderžitsja v ciloj nauki našoj sv. Cerkvi.

Proto Hospod' Boh i ustanovil tu na zemli odnu sv. Cerkov Katoličesku, čtoby ona naučala vsich ľudej, čto chočet ot nas tu na zemli Hospod' Boh. Čtoby nam pomahala voľu Božiju ispolniti, dobre dilati, i nebo zaslužiti.

Kto Boha ľubit, kto Bohu služiti — dušu svoju spase. A spasti dušu, to značit zaslužiti na nebo, prijti po smerti do Carstva nebesnogo i tam vično ščastlivo žiti.

Tut na zemli majeme Carstvo Zemske,
Tam na nebi — Carstvo Nebesne.

Na tom sviti ľude žijut ne vično, a lem korotkij čas. Tot zemskij čas Hospod' Boh naznačil každy, čtoby moh tu dobrym, pobožnym životom nebo sebi zaslužiti.

Tut na zemli ne majeme vsehda dobre, ale raz dobre, druhij raz zle.

Tak samo i ľudi tut sut i dobry i zly. Dobry deržat s Bohom, s Isusom Christom i s Prečistoj Divoj Marijej, s Anhelom Chranitelem i so svjatymi. Usilujutsja dobrymi byti, dobre robotiti i žiti po pravdi.

Zly ľude dobre ne robjat, ku dobromu ne usilujutsja, s Bohom ne deržat. To suť sluhi, parobki čertovy.

Na druhom sviti — po smerti — tak ne jest. V buduščem vičnom životi ne budeme matisja vraz i dobre i zle. Ne budut tam vmisti razom i dobry ľude i zly, ale budet:

či lem dobry — v nebi,
či lem zly — vo tmi pekoľnoj.
Pre dobrych jest lem Carstvo Nebesnoje.
Pre zlych lem — peklo.

A i žiti tam ľude budut už ne tak korotkij čas,
jak tut na zemli, ale vično, bez konca, bo smer-
ti už ne budet.

Budet lem: Carstvo Nebesnoje, to jest vičnyj
život, ščaslivyj i dobryj.

Carstvo Pekoľnoje, t. j. vičnyj život, ale ne-
ščastnyj i prokľatyj.

V Carstvi nebesnom suť, ľude dobry i pobož-
ny vraz s Hospodom Bohom, s Bohorodicej,
s anhelami i so svjatymi.

Dobrym tam vsehda budet dobre.

V Carstvi Pekoľnom suť ľude nedobry, malo-
j viry, bežbožnyki i vsi kotory umerli bez spo-
vidi, v tiažkich hrichah. Tam oni suť s čertom
i jeho zlymi anhelami.

Zlym tam vsehda budet zle.

Tomu, doroha molodež, trimaj lem s Bohom.
Bez Boha ne jest ščastje ni tut na zemli, ni tam
na druhom sviti.

»Bez Boha ni do poroha.«

Dilaj dobre, usilujsja lem ku dobromu, trimaj
lem s dobrymi. Tut na zemli dajet tobi Hospod
Boh čas, čtoby ty ku nebu prihotovilsja, na ne-
bo sobi zaslužil.

»Oдно jest tut na potrebu — spasti dušu
svoju.«

Tomu ne marnujme času. Dilajme lem po vo-
li Božijej, robime lem, čto Hospod' Boh, čto sv.
naša Cerkov ot nas požadujet.

»Jesli tut nadarmo stratiš čas
To tam na viki stratiš nebo.«

Ale, pravda, ty l'ubiš Boha. Chočeš Jemu slu-
žiti i dušu spasti. Chočeš s dobrymi trimati
i chorošim byti. Ale vse to ne ješ' lehkó. Bo
i sam Isus Christos skazal: »Carstvo nebesnoje
silóju beretsja.« Ku službi Božij treba usilovati-
sja. Za spasenije duši dolžno bojovati. V do-
brom vsehda vyderžati. Bo čert ješ' chitryj, bo
pokusy suť mocny, a my sme duže slaby.

Tomu musiš hľadati pomošč, sobirati sily, pri-
obritati mudrošč duševnu.

I kuda obernešsja za tim všitkim, jak ne ku
Tomu, kotoryj ješ' vsemohuščij i bez kotoraho
nič na sviti ne možet byti. »Bez Mene ne mo-
žete dilati ničeho«, skazal Isus Christus.

I tak ono ješ'. Bez pomošči Božoj nič ne mo-
žet tut na zemli žiti. Ne možet imiti život naše
tilo, ale tim menie naša duša.

I totu pomošč Hospod' Boh každomu dajet.
Boh ješ' bezkonečno dobryj; Boh duže l'ubit te-
be i vsehda tebi ku dobromu pomahajet. Kohda
ty narodilsja, doraz poslal tebi Hospod' Boh
s neba Anhela Chraniteľa. Sej Anhel vsehda pri
tobi stoit, v tvoim serdci dobry čuvstva rospaľu-
jet, tebi do holovy dobru mysel' šepčet, tebe ku
dobromu vsehda ponukajet. Ale kromi toho Ho-
spod' Boh s neba tebi ješč'e osobennu pomošč

dajet. Tota pomošč nazyvajetsja laska, abo blahodať Boža.

Laska Boža jest to pomošč s neba ot Hospoda Boha dľa duši tvojej, čtoby ona mohla byti dobra, a nebo sebi lahko zaslužila.

Tota pomošč jest sama najhlavnijša, bo bez laski Božoj duša tvoja ne možet:

ani žiti chorošo i pobožno,
ani žadnu zasluhu pro nebo imiti,
ani carstvo nebesne zaslužiti.

Bez doždju trava ne vyrosnet. Dožd' dľa duši, — to laska Boža.

Bez hrošej ničeho ne dostaneš. Hroši dľa duši, — to laska Boža.

Bez koňa daleko ne zajdeš. Koň dľa duši jest to laska Boža .

Poneže laskoju oživiš, jak doždjom dušu, kupiš, jak za hroši zasluhi nebesny, dojdeš, jak na koňu do Carstva nebesnoho.

I choťaj laski Boži suť, jak vidiš, tať bezmirno cinny, odnak Hospod' Boh po dobroti svojej ich každomu čeloviku dajet. Posylajet ich ľudjam sam, dajet ich čerez sv. Cerkov, čerez ruki Prečistoj Divy Mariji i vsich svjatyh. I to dajet duže mnoho isovsim darmo. Lem odno ot naš Hospod' Boh chočet, čtoby my:

pro laski staralisja,
laski hledali,
laski prosili,
s laskami vjedno rabotali.

Tomu najperša, najhlavnijša tvoja povinnosť v duchovnom životi ješť to: **Pro laski staratisja.**

Odin gazda stratil vse ot velikoho požaru. I kohda prišlo na spovid' ku sv. Joannu Zlatoustomu, to skaržilsja, čto ostali jemu lem oči, čtoby stratu oplakovati.

Stratil ty takže i lasku Božu? — oprosilsja svjatyj.

— Nit, sija mni ješče ostala — otvítíl gazda.

— Tož, jesli lasku Božu maješ, todi všitko maješ! — potíšil jeho svjatyj.

Hej, dorohyj chlopče i divča!

S laskoju Božoju vse maješ, nebo zaslužiš, dušu spaseš i dobrym budeš.

Lasku zanedbaješ, lasku stratiš — vse stratiš i dušu zahubiš.

Proto chĩaň lasku, hľadaj, sberaj lasku, uživaj vse to, čto možet v duši tvojej lasku Božu ubolšati.

Jesli ty chočeš mati jahody, abo ovoči, todi pojdeš v lis i nasberaješ, vylizeš na derevo i natorhaš. Kohda chočeš mati vodu, to ideš k studni, ku potoku i budeš čerpati. Tak samo, aby mati laski Božoj, treba itti ku potoku, ku žerelu, v ktorom toty laski tečut, jak voda. Hdi možeš počerpati duže mnoho lask dľa duši svojej?

A toty žerela suť:

1. Molitva.
2. Služba Boža.

3. Sv. Spovid.

4. Sv. Pričastje.

V sich svjatyh ričach najdeš potrebnoj tebi pomošči i sily, v nich naučišsja mudrosti duševnoj. Oni tebe laskami ukrypljat, čtoby ty za spasenije duši svojej bojoval, v dobrom vyderžal i chorošim byl.

Bez molítvy, Slúžby Bóžej
Dúšu spásti ne dumáj.
Bez Spovídi i Pričástja
Sóbi péklo ožidáj.

I proto d'alse uvažno čitaj pro siji svjaty, spassenny riči.

MOLITVA.

Molitva — jeŝť to rozhovor. Koli molimesja ku Bohu, to — rozhovor s Bohom. Jesli molimesja ku Preč. Divi — to rozhovor s Bohorodicej. A jesli ku svjatomu — to rozhovor so svjatym.

Hospod' Boh, Isus Christos tebe duže ľubit. Prečista Diva Marija tak samo. Oni chotjat s toboju rospravľati a i hovorjat tebi často i do serdca i do sovisti. Ale jak ty možeš s nimi hovoriti? Jak možeš im blahodariti za siju ľubov, za vsi blahodijanja?

Toto sdilaješ lem s dobroj, horjačej molitvoj. Lem dobra molitva dochodit do neba, ale nedobra padajet na zemľu, jak kamiň.

Čtoby molitva byla dobra, dolžen ty byti uvažnym i ne rozsijanym. Na molitvi treba vnimati na soderžanie — na text — molitvy, treba dumati pro Boha svoji čuvstva posylati lem ku Bohu. Odnim slovom treba molitsja ne lem s ustami, ale hlavno s dušoj.

Kto liš naspamjať hovorit molitvy, ale pri tomu calkom pro Boha ne dumajet, a možno, čto pri tomu i nepotrebnymi, calkom svitskimi dumkami zaňimajetsja, to lem Boha obražajet. Chraňsja takoj molitvy.

Lučše menše, ale dobre molšja!

V molitvach možeme Boha chvaliti, proslavlati, Jemu djakovati i u Neho pomošči prositi. Proto molitva jest:

Chvalitel'na — »Slava Tebi, Bože!«

Blahodarstvenna — »Djakuju Tebi, Bože!«

Prositel'na — »Daj Bože!«

Umilostivitel'na: »Bože, milostivyj budi mni hrišnomu.«

Molitva, to jest tvoja glavna povinnost.

Bez molitvy ne budeš milyj Hospodu Bohu.

Bez nej do neba ne dostanešsja.

Bez nej dobrym ne budeš.

I možno, čto budeš ty zdravyj na tili. Budeš imiti, čto jisti, čto obleči. Možno, čto ne budet tebi tu na zemli boľšoho nedostatka. Ale to ješče malo. Poneže tut pre naš zemskij život Boh dajet vsitko i dobrym i zlym. I pervym i druhim slonko svitit i dľa vsich razom chlib na poli rosne. Ale duša tvoja bez molitvy v porjadku ne bude. Ona oslabne, stratit sily. Poneže bez molitvy lask Božich ne dostane, a bez nich bude jak mertva. Duchovnoho života ne bude mati v sebi i pri peršoj vekšoj pokusi upade do tjažkoho hrichu. Lem molitva uderžuje dušu v laski Božoj. Lem molitva, jak rosa, osvižaje i ukriplaje dušu.

Proto i hovorit Isus Christos:

»Treba vsehda molitisja i ne perestavati.«

Každyj dobryj cholopec i divčina dolžny znati naspamjať po krajnij miri:

Molitvu ku Otcu Nebesnomu — »Otče Naš«.

Molitvu ku Duchu Svjatому — »Carju Nebesnyj«.

Molitvu ku Preč. Divi Mariji — »Bohorodice Divo«.

Molitvu »Viruju« — v ktoroj ješ' všítko krotko napisano, v čto majeme viriti.

10 zapovidej — s kotorych poznajeme Voľu Božu.

5 zapovidej cerkovnych — v kotorych Hospod' Boh ustami Cerkvi hovorit.

5 ričej — kotory potrebno znati i viriti, čto-by spasennym byti.

Toty naučeny molitvy molimsja my obyčajno každyj deň rano i večer. Ale pri tomu dobri dodati ješče druhija molitvy s molitvennika, abo daže svojimi slovami, jak znajeme, skazati Hospodu Bohu to, čto ležit nam na serdci.

Hlavna rič, čto-by ty porozumil, čto treba molitisja rano i večer.

V utrennich molitvach:

Privitstvuj Hospoda Boha, djakuj Jemu za dobru noč, isprošaj pomošč na načínajuščij deň. Takže vzbudi dobroje namirenije, čto vsi činnosti dňa budeš dilati na slavu Božju i na spasenije svojej duši.

V večernich molitvach:

Djakuj za perežityj deň i za ochranu Božiju. Pereprosi Hospoda Boha za vse nedobre, za hriči, kotory sdilal za tot deň, žaluj za nich i

obiščaj napravo. I nakonec, isprošaj Božu opiku na noč.

Utrenni molitvy — to »Dobre rano« Hospodu Bohu.

Večerni molitvy — to »Dobru noč« pre Hospoda Boha.

Korotki molitvy.

Kromi tich hlavných molitv ješ' ješče duže malých molitv, kotory možno povtorjati často čerez deň, hdi i kohda to nam budet ľubitisja. Taki molitovki duže mily suť Hospodu Bohu, Isusu Christu i Prečistoj Divi Mariji. A kromi seho oni dajut nam laski Boži, a takož často i otpusty, to značit proščennja kar za naši hrichi. V polnom otpusti H. Boh otpuskajet vsi dočasny kary za hrichi, kotory čelovik mal pere-terpiti na sem sviti, abo na druhom v mytarstvi. V nepolnom otpusti otpuskajetsja liš časť tych kar.

Toty korotki molitvy to suť tak zваны Vzdychi i otpustovy molitovki: Naprimir:

Marije! (25 dnej otpustu.)

Isuse! (25 dnej otpustu.)

Isuse, pomiluj mja! (100 dnej otpustu.)

Slava Isusu Christu! Slava na viki (50).

O Isuse, o Marije, ratuj mene!

Isuse, Marije, Josife, Vam žertvuju serdce svoje, dušu svoju (100 dn.).

Marije bez hricha začataja, molisja za nas. kotory pribihajem do Tebe (100).

Isuse tichij i smirenyj serdce, sdilaj serdce moje podobnym k Tvojemu (300 dn.).

Serdce Isusa v sv. Evcharistii, uboľšaj našu viru, nadeždu, ľubov (300 dn.)

Solodke Serdce Isusa, daj, čtoby Tja vsehda boľše ľubil (300 dn.).

Vo imja Otca i Syna i Svjatoho Ducha Amiň. (50 dn.).

Slava Otcu i Synu i Svjatomu Duchu, i ny- ni i prisno i vo viki vikov. Amiň. (100 dni.)

Serdce Isusa, na Tebe sja sdaju! (300 dn.).

Vse na Tvoju slavu, Bože!

S tich molitovok možno sobi vybrati odnu, jaka sja ľubit, a tak čerez deň do Boha, do Isusa Christa, do Prečistoj Divy korotko molitisja, vzdychati. Možut byti čerez deň vsjaki slučaji, pri kotorych nam duže budet polezno tak korotko vozdychnuti ku Hospodu Bohu. Npr. Byl ty hnivačij, ale skoro zderžalsja; tut možeš zašeptati: »Isuse, pomiluj mja!«

Abo netrpezlivost prišla na tebe. Skaž tohda: »O Isuse, daj mni terpezlivosti!«

V každom slučaje tvoje serdce pobožne samo počuvstvujet, jak najlipše obradovati Isusa Christa, abo Prečistu D. Mariju.

Ale čerez deň možno molitisja i druhim sposobom, jesli poznaješ tak zvanu:

Malu tajnost.

Vyber sobi sam milu tobi myšľenku: npr. »Isuse, ja tebe ľublju!« i často čerez deň po-

vtorjaj ju: či šepotom, či v mysli, jesli ne cho-
češ, čtoby tebe druhija počuvali.

Taka mala tajnosť možet byti všelijaka:

Npr.: Vse na boššu slavu Božu!
Vse dľa Tebe, Bože!
Vse iz ľubovi k Tebi, Bože moj!
Lem to vse, čto ku spasenju pomože!
Isuse, choču byti dobrym!
Bože, pomož mni byti dobrym!
Isuse, choču Tebi robiti lem radosť!
Isuse, choču byti Tebi vsehda virnyj!
Isuse, ostavaj vsehda v mojej duši!
Isuse, prijmi ot mene siju žertvu!
Isuse, radše umerti, jak ťažko sohrišiti!

Ale ne lem toty, ale každy pobožnu myšlen-
ku, kotora tebi budet ľubitisja, kotora budet
tebi polezna dľa duši, možeš vybrati za svoju
»malu tajnosť«.

Taku malu tajnosť treba usilovatisja povtor-
jati čerez cilyj deň. Koli rano probudyšsja, naj
perva tvoja myseľ budet tvoja mala tajnosť.
Potom čerez deň vezdi ť vsehda, koli tvoja my-
seľ ne ješť zanjata jakoj robotoj, povtorjaj svo-
ju malu tajnosť. Tak treba upravľatisja ne toľ-
ko mnoho misjacy, no i roki. Po nikotorom
vremeni možno vybrati sebi druhu, novu malu
tajnosť i s neju tak samo vytrevalo robiti na
poľzu svojej duši.

Ale sila maloj tajnosti ne liš v tom upravle-
niju ležit. Poneže kromi toho radi našoj maloj
tajnosti dolžno usilovatisja prinostiti často i ma-

ly žertvy. Npr.: rano doraz vstati, roditelej ochotno na pervoje slovo posluchati, im pomoči, choťaj i ne chočetsja, hniv opanovati, krivdu, neprijatnosť pokorno vyterpiti, boľ terpelivo perenesti, solodkosti ne zjisti, a druhomu ot-dati, do oblakov ne smotriti, chotjaj i fjahnet i. t. d.

A pri každoj takoj žertvi, pri každomu opanuванні vzdychnuti do Hospoda Boha i skazati svoju malu tajnosť. I pravda, či možno hovoriť Isusu Christu malu tajnosť: »Isuse choču Tebi robiti lem radosť«, ale pri tom ne byti chorošim, žertvennym i napravdu v životi ne usilovatisja totu radosť Isusu prinositi. Tak cvičiti malu tajnosť, lem ustami bez dila i činu, značilo by klamati i Boha i sebe.

V odnoj cerkvi v svjato Roždestva Christova našli pred obrazom pismo. V nem bylo napisano:

»Milomu Isusku v jaslach daruju 15 Ks, kotory ja sobral za rok takim sposobom, čto nikohda ne kupil sobi solodkosti. Daruju ješče svoji dva ružancy, kotory molju každyj deň za hrišnikov i za duši na mytarstvi. Tak choču vsehda v budúcnosti Isusu žertovati, bo moja mala tajnosť jest: »Vse dľa Isusa«. Prečista Diva pomož mni, usilovatisja v tajnosti pre Isusa.«

Vot krasnyj primir. Usilujsja i ty tak obra-dovati Serdce Isusa, a rabotati dľa svojej duši.

Ješče odna molitva duže poleznaja dla našej duši jest sv. Rožanec abo — četki, pacirki, vervicja.

V nem molimesja holovno »Otče Naš« i »Bohorodice Divo«, a ku tomu priklučajem ješče razmyšljenija ob odinokich sobytijach abo »tajinstvach« iz žizni Isusa Chrysta i Prečistoj Jeho Materi Mariji.

Poneže v žizni Spasiteľa i Jeho Prečistoj Materi byli radostny, žalostny i slavny sobytija, proto i sv. Rožanec majet 3 časti: i dilitsja na rožanec:

1. Radostnyj, 2. Stradatel'nyj i 3. Chvalitel'nyj.

Každa taka časť majet v sebi pjať »tajinstv« i posli každyho tajinstva molimesja 10 »Bohorodice« i 1 »Otče Naš«.

Sv. Rožanec jest duže milyj Isusu Christu, ale osobenno Prečistoj Divi Mariji, ibo sija molitva uložena na česť Materi Božoj. Kto molit sv. Rožanec, toho Prečista Diva duže ľubit i vyprošajet pre neho laski u Božestvennaho Svojeho Syna.

Kto chočet byti dobrym, musit molitisja totu prekrasnu molitvu.

Odnaždy, v 1937 roku, kohda oden naš episkop byl u Papy Pija XI. v Rimi na posiščeniji, to Sv. Otec skazal jemu, čtoby vzbudžal virnych ku molitvi sv. Rožanca.

— Skaži jim, čto Sv. Otec každy deň molitsja

rožanec. Jesli by dakotoryj deň ne molilsja rožanec, to ščital by sej deň stračenym pre sebe.

I opovidal sej episkop, čto jak Sv. Otec odnoho dňa zabył otkončiti rožanec i kohda o 11 hodini v noči chotil itti spati, pro sije spomnul. Ne položilsja v posteľ. Potuchli svitla v Rimi, spali vsi už v Vatikani, ale v komnati Sv. Otca ješče svitilosja. On šeptal »Bohorodice Divo« do poslidňaho zernjatka. A dolžno pri tomu znati, čto Sv. Otec mal tohda už 82 rokov.

I čitajuči sej prekrasnyj primir, jak ty možeš spokojno ostati. Jesli Sv. Otec, Holova našej sv. Cerkvi, kotoryj majet duže mnoho starosti, najdet vsež minutku na rožanec, deržit za dolžnosť končiti siju krasnu molitvu, tym pače potrebuješ ty ju dľa svojej duši.

Tomu sejčas kupi sobi rožančik, zapišsja do bratstva rožancovho i usilujšja vytrevalo končiti totu molitvu. Ne ottjahuj s tim!

Prečista Diva ožidajet na tebe!

Molodec bez rožanca,
Jak vojak bez zbroji.
Divčina bez neho,
Jak cvitok bez voni.

SLUŽBA BOŽA

jest to druhe žerelo lask Božich. Ale, jak každy rič treba poznati, čtoby ona chosen prinesla, tak i Služba Boža ne prineset tebi velikoho chosna, jesli ne budeš ju znati.

Služba Boža, abo sv. Liturgija jest najvažnijša otprava iz vsich otprav. Odna Služba Boža cinnijša, jak 100 utreň, večereň, molebnov, poneže s neju proslavljajeme Boha najlipše i ot-dajeme Jemu najbolšu česť. Poneže: v službi Božoj sam Syn Božij umolajet, blahodarit, pro-sit a pereprošaje svojego Otca Nebesnoho.

Služba Boža jest to povtorenije toj žertvy, ktoruju prines Isus Christos za vsich Iudej na kresti.

Služba Boža jest to otprava, na ktoroj vseh-da robitsja velikoje čudo: prichodit Sam Boh Isus Christos s neba, preminjajet chlib i vino na svoju sv. Krov i svoje sv. Tilo i podajetsja nam v sv. Pričastiji.

Na Službi Božoj molitsja za nas i s nami sam Isus Christus i rozdajet vsim pobožno slucha-juščim Službu Božu božestvenny svoji laski.

I proto, čtoby my mali so Služby Božoj polzy duševnoj, nedostatočno lem stojati na toj ot-pravi, ale dolžny usilovatisja soznatelno polzo-

vatisja s neju. Dolžny na Službi Božoj davati pozor, robyti vse čto sja naležit, molitisja i spivati.

Na Službi Božoj musime znati, koli dolžny prežehnatisja, a kohda kľačati.

Prežehnatisja vsehda dolžny:

1. Jesli svjaščenic blahoslovit ľudej s rukoju, s križom, s čašej, so svjatym Evanhelijem.

2. Koli počuješ, abo sam govoriš imja: »Otca i Syna i Ducha Svjatoho.«

Daj pozor, koli svjaščenic blahoslovit ľudej. V blahosloveniji jest velika sila, poneže kohda blahoslovit svjaščenic, to blahoslovit i Sam Spasitel', ktoroho svjaščenic v sv. Službi zastupaje.

Možno, čto ty slyšal pro divicu Tereziju Najmann v Nimecku. Na jej tili objavľajutsja rany Chrystovy i ona silno terpit pri tomu. Ale vsehda, koli ju svjaščenic blahoslovit, majet ot toho veliku polehšu. Ne lem tohda, koli to vidit, ale i jesli o tom ne znajet. Nikotory svjaščeniki blahoslovili ju tajno i ona to solodko otčuvala. Koli Papa poslal jej s Rima svoje blahoslovenije, to ona doraz to čuvstvovala. chotaj pismo, ktoroje uvidomľalo ju o tom, dostala ľiš čerez niskoľko tyždnjov.

Možeš viditi s toho, jaku silu majet blahoslovenije svjaščenika.

Kľačati vsehda dolžno:

1. Koli prijdeš do cerkvi.

2. Koli brinkajut na Službi Božoj. Osobenno

tohda, koli svjaščenic, spivajet: »Prijmite, jадite...« i pereminjajetsja chlib i vino v Bože Tilo i Krov.

3. Koli svjaščenic blahoslovit čašeju so sv. Tajnami.

4. Koli svjaščenic pričaščajet ludej.

Kto usilujetsja dobri Službu Božu sluchati i na nej vse, čto dolžno robiti, tot mnoho lask i potichi Božej dostane ot Isusa Christa. Ktož na Službi Božoj pozor ne dajet, zanimajetsja inšimi dumkami, rozhladajetsja po ludyach, a ješče horše, jesli smichi i rospravki robit, tot ne lem nič nedostanet, ale ješče hrišit nepočtiteľnostiju ku Hospodu Bohu.

Posmotri, jak lude v cerkvi počtiteľno stojat, jak pobožno žehnajutsja, klanjajutsja i moljajutsja. Pročto oni tak robjat? Proto, poneže v cerkvi jest prisutnyj osobennym sposobom Sam Boh Isus Christos.

Hospod' Boh jest čistyj Duch. On jest vezdi i na každom misti. On vidit i znajet, čto ty dumaješ, govoriš i dilaješ. Ale osobennym sposobom Hospod' Boh jest v cerkvi, poneže na prestoli v zolotoj čaši stoit Jeho Bože Tilo, sv. Evcharistija — sv. Pričastije, v ktorom perebyvajet Sam Boh Isus Christos.

Jesli ty vidiš velikoho pana, to s jakoj počtiteľnostju stoiš pered nim. Ale v cerkvi stoiš pered Najvyššim Panom, kotoryj cilyj svit sotvoril i jeho uderžujet, kotoryj i tebe sotvoril i dajet tobi život i vse.

Proto v cerkvi, na tom najsvjatijšom misti, v tom byvanju Najsolodšoho Isusa Christa treba spravovatisja najšumnijše i najpobožnijše.

V prisutnosti Carja ne mali by my smilosti smijatisja i rozpravľati. O jak o mnoho bolšu počiteľnosť dolžny my zachovati pered Carem vsich carej — pered Synom Božjim.

Služba Boža prihadujet nam cilyj život našoho Spasiteľa Isusa Christa.

V načali Služby Božoj otec duchovnyj stoit na boku oltarja u maloho stola, kotoryj nazyvajetsja »žertvennik« i soveršajet na nem tak zvanu »Proskomidiju«. To značit prihotovľajet chlib — proskurku i vino ku Službi Božoj.

Tota proskomidija označujet, jak Isus Christos ticho narodil'sja v Viflijemi, jak žil v Nazareti s Prečistuju Divoju Marijeju — svojeju Materiju i so sv. Josifom. Žil ukryto i tomu lude ne znali ješče, čto posredi nich perebyvajet Sam Boh.

Posli seho načinajetsja sama Služba Boža pri prestoli. I koli spivajut: »Jedinorodnyj Syn e Slove Božij...« svjaščenic vychodit s Evanhelijem v rukach pered tak zv. »Carski Vrata« i spivajet: »Premudrość prosti!« Ješ to »Malyj vchod.

Sije prihadujet nam, jak Isus Christos kohda mal už 30 rokov, prišol na riku Jordan, a krestilsja v toj vodi ot sv. Joanna Krestiteľa. Teper tut ľudjam objavilasja sv. Trojica i oni doznalisja, čto meždu nimi tut na zemli perebyvajet Sam

Boh Isus Christos. Posli krestu išol Christos meždu ludej i začal ich naučati.

Posli »Maloho vchodu« otec duchovnyj vynošajet sv. Evanhelije i čitajet s neho slovo Bože. To prihaduje nam, jak Isus Christos chodil po zemli, propovidal svoju nauku — sv. Evanhelije i dilal veliki čuda: uzdravjal chvorych, vskrešal umeršich. Svjaščeniki teper, podobno, jak Christos, poučajut sv. Evanhelije i propovidajut slovo Božije ludjam.

Po sv. Evanheliji prijdet skoro tak zv. »Velikij Vchod«. Svjaščenik beret v ruki čašu s vinom i diskos — taliročku s chlibom i vynosit toto pered ludej. Pri semu holosno molitsja — i, nakonec blahoslovit ludej s tymi svjatymi ričami. Ludi pri tomu pobožno skloňajut holovy, poneže to označuje Samoho Christa, kotoryj idet torženstvenno na oslati do Jerusalimu, kdi skoro potom zly ludi mali Jeho raspjati na kresti.

Neodovha potom, koli kantor otpivav »Viruju«, v ktorom my povtorjajeme v korotkosti vse čto virime, začinajut brinkati zvončki. Vsi lude pokľakajut, ibo prichodit teper najvažnija časť sv. Liturgiji, tak zvane »presuščestvlenije«. Tut Sam Boh Duch Svjatyj sojdet s neba, pereminit čudesno chlib i vino na sv. Tilo i Krov Isusa Christa, čtoby kormity s nim naši duši.

Pri tomu prihadujeme sobi Christovy muki. Jeho raspjatja i smerť na kresti. I čuvstvujeme

nanovo bezmirnu ľubov Christovoho Serdca ku vsim ľudjam.

Na koncu Služby Božoj svjaščennik blahoslovit ľudej s čašej zo sv. Pričastijem i otnosit ju na bok, na žertvennik.

Tak samo i Isus Christos na koncu svojeho zemskoho života poblahoslovil svoich apostolov i učenikov i voznessja na nebo.

Vsi toty sobytija, kotory prihadujet nam Služba Boža, suť tak samo namaľovany na mnohich obrazoch ikonostasu i ciloj cerkvi. Rozmyšľaj o tom vsem pobožno na Službi Božoj i to prinese ti chosen.

Každu nediľu i svjato dolžen ty itti do cerkvi na Službu Božu. Kto mozet itti, a ne idet, smertelnym hrichom obťažit svoju dušu.

Služba Boža to jeť najpervijše i najvažnijše dilo v svjatočnyj deň. Každu inšu robotu dolžny my otložit, a do cerkvi na Službu Božu poiti, ibo sam Hospod' Boh čerez svjatu Cerkov svoju prikazujet:

»V nediľu i svjato Službu Božu sluchati« (II. cerkov. zapovid').

Slúžba Bóža tvóju dúšu

.Rósoj s néba osvižit.

I Isús Sam ná nej ščédro

Tebjá láskoj obdarít.

SV. SPOVIÐ

jest to tretje žerelo lask Božich, osobenno lask ku polipšanju života našeho.

Hospod' Boh chočet, čtoby my byli dobrymi, Jeho posluchali i Carstvo Nebesne zaslužili. Ale my často či zo svojej slabosti i linivosti, či iz zloby svojej nerobime tak, jak Hospod' Boh chočet. Ne robime po voľi Božej, a po voľi svojej, zopsutoj — i proto robime hrich. A sej hrich, siju provinu pred Hospodom Bohom mo-žet otpustiti nam lem sam Hospod' Boh, poneže hrichom my Jeho ne posluchali, Jeho zapovidi ne zatrimali, Jeho, Najvyššoho Pana, obrazili. Proto hrich jest to: neposlušanie i obraza Hospoda Boha; dobrovoľne ne poderžaniye zapovidi Božej, abo cerkovnoj.

Hrich možet byti: lehkiy — povsednevnyj i tjažkiy — smertel'nyj.

Jakij hrich ty zdilal, či malyj, či velikij, to skažet tebi tvoja sovišť, tvoje serdce, ale vseh-da dolžno pamjatatı, čto: — čím vekša krivda, tim vekšij hrich.

Napr.: ukradneš 20 hallerov — malyj hrich, ukradneš 200 koron — velikij hrich. Pobješ ko-ho lahko — malyj hrich, pobješ tak, čto pora-niš, abo škodu na zdravju urobiš — velikij

hrich. Vyžneš kus travy čužoj pod plotom — malyj hrich, zakosyš dobri v čužoj luci — velikij hrich.

Vsi svoji veliki hrichi na spovidi musiš povisti.

Hospod' Boh ľudej tak duže ľubit, čto chočet každy našu provinu otpustiti. I proto dal svjaščenicom pravo i silu otpuskati nam naši hrichi, ale lem tohda, jesli my svoji hrichi ščiro vyznajeme i za nich pravdivo žalujeme. A to možeme sdilati lem v svjatoj spovidi.

Spovid' ješč to sv. Tajna, v ktoroj otec duchovnyj otpuskajet tebi v imeni Boha tvoji hrichi.

Na spovidi dolžny my skazati vsi hrichi, na kotory pamatajeme, a za nich ščiro žalovati.

V dobroj spovidi Hospod' Boh proščajet nam hrichi i dajet svoju pomošč ku polipšaniju. Ale v zloj spovidi ne lem ne otpuskajet nam hrichi, ale ješče i prokľatja nasylajet. Poneže kto zľe vykončil spovid', tot majet velikij hrich »svjato-kradežnoj« spovidi.

Spovid' ne budet dobraja:

1. Jesli lehkomyseľno, bez prihotovlenia spovidalsja.

2. Jesli ne žaloval iskernno za hrichi; ne mal namirenje polipšatisja.

3. Jesli samovolno a svidomo zatail v sv. spovidi velikij smerteľnyj hrich.

Dobra spovid' — na spasenje,
Zľaja — lem na zatračenje.

I proto, čtoby sv. Spovid' byla tebi na otpuščenje hrichov, na polipšenje života i na spasu tvojej duši, dolžen ty znati: jak robiti dobru spovid'.

Tomu znaj i pamjataj vsehda:

10 zapovidej dobroj spovidi.

1. V cerkvi kľačuči pomol'sja »Carju Nebesnyj«, čtoby Duch Sv. pomoh tebi dobri spovidatisja.

2. Dumaj: Kohda ostatnij raz spovidalsja? Či dobri spovidalsja? Či otkončil pokutu.

3. Dilaj »ispytanije sovisti« to značit — dumaj o svojich hrichach: Protiv Boha, protiv bližnaho, protiv samoho sebe. (Smotri str. 81.)

4. Žaluj pred Hospodom Bohom za svoji hrichi.

5. Obiščaj Bohu polipšatisja, t. j. s pomoščiju Božiju už ne robiti bolše toho zloho, s čeho budeš spovidatisja.

6. Idi ku otcu duchovnomu. Mol'sja »Ja hrišnyj...« (molitva pred spovidju).

7. Spovidajsja tak, jako by posli toj spovidi sejčas trebalo ti umerti; vyskaži vse, čto ti na serdcu ležit, bo može ta spovid' poslidňa v žizni tvojej.

8. Sluchaj, čto o. duchovnyj tebi skažut i jaku pokutu dadut.

9. Povidaj: »Za sija vsja... žaluju... (molitva po spovidi).

10. Idi nazad. Moľsja pokutu. Djakuj Bohu za dobru spovid'.

S toho vseho najvaŹnijiše jest: ispytanije sovisti, Źaľ za hrichi, Źčire vyznanje.

Jesli čelovik ne imijet ruku, či nohu, to on jest kalika. To iste budet i so spovidju, jesli v nej budet chibity jakasj hlavna časť. Jesli budet ona srobená bez dobroho prihotovlenija, či bez Źaľu, či bez Źčiroho vyznanija, to bude ne spovid', a kalika.

Proto otkonči vsehda userdno i sovistno vse, čto ku dobroj spovidi jest potrebno, a tohda budeš spokojnyj, čto Hospod' Boh naisto otpustil tebi tvoji hrichi.

Odnako spovid' ne lem otpuskajet nam hrichi, ale i dajet mnoho lask BoŹich, kotory pomahajut nam lipšimy byti i svoj Źivot polipšati. I proto, jesli ty chočeš dobrym statisja, dolŹen jak najčastiŹše uŹivati to Źerelo lask BoŹich.

Toty ľude, kotory spovidajutsja lem raz na rok v Velikom posti, ne moŹut mati mnoho lask BoŹich, ne moŹut lahko polipšatisja. Oni suť podobny na kominjara. Sej jest čornyj i špinavyj i kohda vyjdet s komina ne primičajet na sobi novoji špiny. Tak samo ľude, kotory častoj spovidju ne vyčystjat svoju dušu ot hrichovnoj špiny, ne moŹut dobri viditi svoji chiby i hrichi i napravľati ich.

Kromi toho ne dolŹen ty zabyti, čto sv. spovid' jest to medicina. Jak medecinu ne dostaťočno uŹiti lem raz, ale dolŹno uŹivati častiŹše,

tak i spovid' užyvana lem ridko, ně možet vyli-
čiti dobri dušu.

Ale to ješče malo lem spovidatisja. Poneže
na spovidi ty ne toľko vyznal svoji hrichy, ale
obiščal Hospodu Bohu i takož otcu duchov-
nomu život svoj polipšati. A proto spovid' tvoja
ne končajetsja lem v cerkvi, ale rostjahujetsja
i na tvoj povsednevnyj život. V svojom životi,
každyj deň musiš vypolniti to, čto Bohu obiščal,
musiš usilovatisja ne robiti toho, čto na spovidi
vyznaval. Odnim slovom musiš polipšatisja.

Ale i tut ne ostaješsja bez pomošči, poneže
ješ sredstvo, kotoroje pomožet tebi sdilati to,
čto na spovidi obiščal Bohu. A totym sredstvom
ješ tak zvane:

Každodnevnoje ispytanije sovisti.

Život naš ješ borba, bojovanie. V nem Ho-
spod' Boh prizyvajet tebe ku dobromu, ale čort
i pochoti tilesny tjahnut tebe ku zlomu. V tebi
samom sedit i svjatyj i zlodij. Zlodij v tebi
sam rosne, sam ukriplajetsja, chotjaj ty o nem
može ne staraješsja. Bo ješ on podobnyj ku toj
škodljivoj travi, jaka rosne mežu zernom. Ty
ju ne zasjal, a ona vyrosla. Ty pro nju ne sta-
raješsja, ale ona krasnijša, jak zerno. Ale svja-
tyj ne budet panom v tvojej duši, jesli pro ne-
ho staratisja ne budeš. On ješ, jak to zernjat-
ko, kotore bez sijby i oranja ne možet vyrosnuti.

I proto, jesli ne chočeš, čtoby zlodij zavladił
tvojeju dušoju i pritjahnul tebe ku pohibeli

vičnoj, ale chočeš byti dobrym, chorošim i svjaty, musiš postojanno bojovati protiv svojich hrichov, i zlych pochotej a sklonnostej.

Načinaj ot toho nedostatku, ot toj chiby, kotora ješ u tebe najbolša i najsiľniša. Ot toho hrichu, s ktoraho najčastijše spovidaješsja, kotoryj najbolše obťažujet tvoju sovist.

U odnoho može to byti hnivlivost', neterpeli-
vosť, zvyk lajati-hrišiti, krasti, u druhoho lini-
vosť, lakomstvo, ciganstvo, nečisty ričy itd.

Bojuj so svojimi chibami pri pomošči každo-
dnevnogo isyptanija sovisti.

Dilaj to tak:

1. Rano po molitvi sdilaj kripkoje postano-
vlenie, čto chočeš iz ľubovi ku Isusu Christu
čerez cilyj deň varovatisja toj svojej chiby, či
hrichu, s ktoraho chočeš polipšatisja.

2. Cilyj deň davaj pozor, čtoby ku toj chibi
ne vernuti i čtoby ubihati priležitosti ku nej.
A Boha prosi o pomošč.

3. Jesli že stanetsja, čto v svoju slabost' abo
hrich znova upadneš, to sejčas žaluj i skaži
Bože, milostiv budi mni hrišnomu», i obiščaj,
čto druhim razom budeš lipšij pozor davati na
sebe.

Kromi toho dobre budet, jesli pri tomu vy-
značiš sobi dajaku pokutu, napr. skažeš molit-
vu, ne zjiš solodkosti, pojdeš ku cerkvi, či ku
krestu i pereprosiš tam Christa za svoj hrich.

4. Na poludni i večer spočitaj, jak často ty
do toho hrichu upal. Možeš zapisati to do kni-

žočki. Porovnaj deň so dňom, a týždeň s týždňom, čtoby vidil, či napreduješ, či nit.

Jesli hej — djakuj Bohu.

Jesli nit — prosí o pomoc.

5. Častijše pri tomu spovidajsja, napr. raz na týždeň, na misjac. I hovorí o duchovnomu, jak ty postupil v sem duchovnom boju.

6. Do pomoci vozmi sobi ochrancu — svjatoho. Npr. jesli ty Joan — to sv. Joana Krestiteľa, jesli Nikolaj, to sv. Nikolaja Čudotvorca.

V sem boju ne perestavaj do toho času, poka svoju hrišnu slabosť ne vyrveš s duši. Dilaj vytervalo, chotjaj by i mnoho misjacy. Boh vidit tvoju borjbu i bohato vynahorodit ťa za tvoji trudy.

S tym istym sposobom môžeš, jesli chočeš dajaku čestnotu, dobroditeľa priobristi. Potrebuješ npr. terpezlivosti. Každé rano postanoviš silno, čo v protivnych slučajach ne budeš zlostiti-sja, ale spokojno prijmeš i pereneseš vsjaki nepriemnosti. Na poludne i večer razmyšľaj,koľko raz protivnosti vyderžal, a zapiš v knižočku. Podjakuj Hospodu Bohu, a pros Jeho o terpezlivosť. A tak pomaly zasiješ siju čestnotu do svojeho serdca.

Jesli tak budeš dilati, skoro priobriješ silnú voľu a mocnyj charakter, kotoryj tebi pomože byti chorošim i za dobre bojovati.

Jesli ty napočatku bojišsja, i ne maješ vytervalosti totym skazanym sposobom s hrichom bojovati i chorošim byti, to dolžen, po krajnij

miri, robiti každýj deň maloje ispytanije sovisti. Na sije ne potrebuješ ni velikoj vytervalosti, ani mnoho času. Dľa seho vystarčit lem na večernich molitvach 3—5 minut rozдумati o svojich hrichach čerez deň, a za nich ščiro žalovati.

Dobrú spóvid' pripravľáj,
Ščiro všytko vyznaváj.
Čtó tam Bóhu obiščál,
Čtób vsehdá ty doderžál.

SV. PRIČASTIE.

Po sv. Spovidi otec duchovnyj dajet nam sv. Pričastije. Jesť to četrte žerelo lask Božich, s kotorym prichodjat ne lem laski, ale i Sam Boh Isus Christos do našeho serdca.

Sv. Pričastije jest to prijimanije sv. Tila i sv. Krovi Samoho Boha Isusa Christa pod vidami chliba i vina.

»Pod vidami chliba i vina«, to značit, čto vidime s našimi zemskimi očami lem chlib-proskurku i lem vino, ale to ne jest chlib, ale pravdive sv. Tilo, ne jest vino, ale pravdiva sv. Krov Samoho Boha Isusa Christa.

Čomu tak jest?

A proto, čto na Službi Božoj stalosja velikoje čudo. Posli toho, jak kantor otpivajet »Viruju«, v cerkvi začínajut s zvončkom brenkati. Lude vsi pobožno klaknut i stanetsja duže ti-cho. To jest najvažnija časť na Službi Božoj.

I vot, o. duchovnyj spivajet toty slova, kotory Isus Christos skazal na Tajnoj Večeri:

»Prijmite jadite sije jest Tilo moje, ježe za vylomimoje vo ostavlenije hrichov.

I jak toto skažet, sejčas stanetsja velikoje čudo — rič neobyčajna: chlib-proskurka preme-nitsja v Tilo Bože. I choťaj my nadaľše vidime

lem proskurku, bo naši hrišny oči ne majú práva nič bolšie viditi, odnak ne ješ už to, čo bylo pered tym, ale sv. Christove Tilo.

Posli seho otec duchovnyj spivajet nad čašoju s vinom toty božestvenny slova:

»Pijte ot neja vsi sija ješ Krov moja Novaho Zavita, jaže za vy i za mnohi izlivajemaja vo ostavlenije hrichov.«

Po totych slovach povtorjajetsja snova čudo. Vино v čaši preminjajetsja v sv. Krov Božy. I choťaj naši oči tilesny vidjat lem vino, odnak to ne ješ už vino, ale Krov Christova.

Sv. Tilo i sv. Krov Isusa Christa pod vidami chliba i vina — nazyvajetsja: najsvjatijša Evcharistija.

Totu sv. Evcharistiju dajet nam otec duchovnyj v sv. Pričastiji. A so sv. Pričastijem pričodit do našoho serdca i Sam Boh Isus Christos, poneže hdi ješ Tilo Christove, tam ješ i Sam Christos.

Byli taki svjaty Iude, čo udostoilisja viditi duchovnymi očami Samoho Isusa Christa v najsvjatijšej Eucharistiji.

Proto pro tak vysokaho Hostja v našom serdci dolžny my duže dobri pripraviti misto, a dušu jak nalipše očistiti ot hrichov.

Kto by prijal sv. Pričastije v tjažkom hrichu, tot by tjažko obrazil Božestvennoho Hostja. Takij čelovik podobnyj zlodiju, čo kradet sv. Tilo Bože, bo ne majet práva i nedostojin ho prijati. Podobnyj na zradnyka Judu.

Sv. Pričastije s najsv. Eucharistijej, to napravdu »nebesnyj chlib«, to najpotrebniša požyva našej duši. A toto hovorit i sam Isus Christos:

»Ibo Tilo Moje istinno jest požyva, i Krov Moja istinno jest pitije.«

Tota požyva dajet nam pravdivyj božij život v duši, poneže ne lem laska, ale i Sam Christos prichodit do duši našej. Bez toj poživy duša naša žiti dľa neba ne možet. Ona stratit lasku, stratit viru i hrozit jej pohibel' vična. Vid' ne darmo skazal Isus Christos:

»Napravdu hovorju vam: jesli ne budete jisti Tila Syna čelovičeskaho i piti Krovi Jeho, to ne budete mati život v sobi.«

Ale sv. Pričastije majet veliku silu ne lem pro dušu, ale i pro tilo naše. V Nimecku žijet slavna, na ves svit pobožna divica Terezija Najmann, pro ktoru bylo už skazano v toj knižočki. Hospod' Boh pozvolil jej, čto ona čudesno kormitsja lem so svjatym Pričastijem. Už od 1926. roku žijet Terezija tak, čto ne isť, a ni pi-
jet ničoho. Ani kusnika chliba už mnohi roki ne prijala do svojich ust, ale každoho dňa pričaš-
čajetsja. I, nesmotrja na to, o samom sv. Pričastii už 16 rokov žijet i zdrava do dnešneho dňa.

Spoživaj i ty často sije nebesne jidlo. Bez neho ne možeš dušu spasti, bez neho ne hoden byti ani pobožnym, ani dobrym. Poneže: Bez chlibička stratiš sily, bez Pričastja Boha.

So Pričastijem svjatým
Sam Christós k tebí prijdét.
Dúšu tvóju osvjatít,
V Cárstvo Bóže povedét.

STARAJŠJA PRO LASKI!

I tak, dorohij chlopče i divča! Doznali ste sja vy, skadi i jak možno mati mnoho lask. Božich.

Doznali ste sja, ku jakim žerelam dolžny vy itti i jakim sposobom s totych nevysychajemych žerel čerpati pomošč Božu, laski Boži.

Hlajdaj laski, prosi o laski, usilujšja pro nich: dobri mol'sja, často spovidajšja, častijše pričajašja, nikoli ne opusti Služby Božoj, a tohda budeš mati ot Hospoda Boha stoľko lask i stoľko pomošči s neba, čto lahko budeš pobožnym, lahko budeš dobrym i lahko vykonaješ to, čto v slidujuščej časti sej knižočki ješť napisano.

JAKIJ TVOJ DEŇ TAKIJ I TY!

Každyj s nas znajet, jak smačnyj ješŭ med. Ale malo kto dumajet, čto tota pčelka, aby sobrati hornec medu, musit poznašati s cvitov duže mnoho tysjači drobneŭkich kapok.

Ale s cvitka na cvitok — i ješŭ hornec medu.

Podobnoje ješŭ i s nami. Naš život skladajetsja s tysjač sekund i minut. Jesli s každoj minuty choŭaj porošok, choŭaj kapku otložim pre nebo, to s pomoščiju Božiju soberem dostatočno zasluh dŭa buduščaho života vičnogo.

Kapka ku kapki, a med nebesnyj budet.

Ničto ne ješŭ maloje v žizni duchovnoj, čto ne vartovaloby sobirati, Bohu žertvovati, a tak to dŭa vičnosti otložiti.

Ne trať času nadarmo. Sobiraj duchovnyj med. Usilujtsja dilati to, čto tota knižočka tebi na každy chvilu dŭa sovitujet. Usilujtsja s počatku choŭaj to najmenše, najlehše sdilati. A malo po malu med budet.

Budeš ty chorošij i solodkij, jak med pred Bohom i ljudmi.

Čim lipše prožiješ deň, tim lučšij budeš, tym
bolše ku Bohu približsja.

Každyj čas — minútku,
Káždyj deň — časók
Sobiráj dušévnyj
Pre nébo medók.

RANO.

Už slonko davno vstalo — vstavaj v čas i ty.
»Kto rano vstajet, tomu Pan Boh dajet.«
V posteli ne rozvaľujsja, bo tak dilajut lem li-
ňuchi. Ty nim ne chočeš byti.

»Hnivaješ Hospoda, — ležiš, jak koloda.«

I doraz, lem vstaneš, prežehnajsja i skaž ot-
pustovyj vzdych, napr.: »Isuse!«, abo svoju ma-
lu tajnosť (str. 14).

»Ja vstanu rano, budu slaviti Tebe.« (Ps 59.)

Pervaja tvoja dumka naj budet ku Bohu.

Pervoje »dobre rano« ku Isusu.

Pervoje želanije — byti milym Bohu čerez
cilyj deň.

Potom umyvajsja dobri: I ucha i šiju. Da s
vodoj zimnoj. Každyj skažet, čto ty molodec.
Bud' pervyj pred bratjami i sestrami.

Pervaja tvoja povinnosť — to molitva.

Kľakni pered obrazom. Jaki obrazy maješ
v komnati?

Vyber sobi, kotoryj tebi jest najmilšij i vsehda ku nemu mol'sja. Ne do stiny, peca, či stola, ale ku obrazu. Čerez neho Hospod' Boh smotrit na tebe.

Derži ruki ku molitvi — razom. Ne derž ich na ustach, pod nosom, ale šumni na hrudjach.

Podjakuj Hospodu Bohu.

Hospod' Boh tebe zachranil ot zloho čerez totu noč, proto pobožno skaž:

»Slava Tebi Bože naš, slava Tebi!«

»Všemiloserdnyj Bože, blahodarju Tebi ot vseho serdca, čto v totu noč sochraniti izvolil mene ot hricha i vsjakoho duševnoho i tilesnoho zla.

Isprošaj pomošč na deň.

»O, Vseblahij Bože, pokorno prošu Tebe pomoži mni, čtobi ja sehodna i vsehda v mojej žizni ot hricha moh chranitisja i ispolňati Tvoju svjatu Voľu.« Dodaj:

»Otče Naš« — molitvu ku Otcu nebesnomu, kotoryj tebe duže ľubit i vse ti dajet.

A takže molitovku pro čistotu:

»Sv. Josife, prošu i ublažaju Tja. radi zasluh Isusa Christa i Prečistoj Divy Mariji, pomoži mni, čtoby ja s neporočnoj dušoj i nevinnym serdcem i divstvennym tilom, v najbolšej čistoti moh vsehda Isusu Christu i Prečistoj Divi služiti. Amiň.«

Obiščaj Hospodu Bohu:

»Obiščaju v sej deň usilovatisja ot najmeňšoho hricha sochranitisja.

Pomoži mni, Hospodi Isuse.

Pomoži mni, Presvjataja Divo ukripi voľu moju, podderži mja v mojej slabosti.«

»Carice moja Preblahaja, nadeždo moja, Bohorodice, skorbjaščim radoste, obidimym Pokroviteľnice, zriši moju skorb, pomôži mni.«

»Bohorodice Divo...« »Pod Tvoju milost...«

Žertvuj Bohu.

»O, Bože moj, naj budet vse na bolšu Tvoju slavu, čto dnes dumati, hovoriti, dilati i ter-piti budu. Naj budet, čtoby vse to sohlašovalosja s Tvojeju sv. Voľeju. Prijmi moji terpinja seho dňa za duši na mytarstvi.«

Dobre ješče s molitovnika pročitati molitvu, s ktoroj žertvuješ sebe i svoj deň najsv. Serdcu Isusa. To jest:

Molitva »dobroho namirenija«.

»O, Hospodi Bože moj, na Tvoju bolšuju slavu žertvuju vsi moji mysli, slova i dila (seho dňa) i ciloho mojeho života. Prijmi siju žertvu i účastnikom sdilaj mene vsich Tvojich blaž i otpustov, na Tvoju bolšuju slavu i na moje duševnoje spasenije. Amiň.«

Jesli každe rano takim sposobom vzbudiš v sobi »dobroje namirenije«, tohda za každoje dobroje slovo, či dilo ot Hospoda Boha zaplatu polučiš.

Za rodičov mol'sja.

Oni tebja duže ľubjat. Starajutsja, čtoby ty byl zdorovyj, najidženyj, obľečenyj. Tjažko,

trudjatsja dľa tebe. Proto musíš v molitvi pamjatati na nich do konca tvojeho života.

Odnak moľsja ne toľko o svojich, ale i o čužich; prosj ne lem pro svoji potreby, ale i inšich ľudej: — o pľačuščich, stražduščich, boľnych itd. Sije Bohu duže lubitsja.

Sije molitisja možeš takto:

»Pomiluj i spasi Bože blízkich mojich . . . (tut skaž ich mena) a takže prijatelej i neprijatelej mojich i daj im mnoho lask Tvojich.

»Sochrani Bože sv. Cerkov Našu Katoličesku, Holovu sej Cerkvi Sv.Otca Pija Papu XII. i vsich, čto Cerkvi služad.«

»Pomoži, Bože bidnym, boľnym, terpľačim, pereslidovany, umirajuščim i daj im sily nesti svoj krest ku spaseniju.«

»Prosviti, Hospodi, nevirusučich, zablužadjuščich, pohan i privedi ich v Tvoju jedinu sv. Katoličesku Cerkov, — aby vsi byli vjedno.«

»Budi milostiv nad dušami straždujučimi na mytarstvi.«

I, nakonec, ne zabud', čto v nebi jest tože i Nebesna Mati — Prečista Diva Marija, kotora ne lem svoho Syna Isusa Christa, ale i tebe i vsich ľudej duže ľubit. Pribihaj vsehda pod Jej ochranu:

»O, Marije Maty Boža, pod Tvoj pokrov ot-dajusja i pod Tvojeju opikoju choču žiti i umreti« — »Bohorodice Divo« — 3 razy.

Po molitvach šumni prežehnajsja, pociluj krest, či obraz na stini, a jesli ne možeš, to obrazok v molitveniku.

Teper idi k roditeljam, pociluj ich v ruku i skaž: »Dobre rano, otec (mamko).«

Jesli tak budeš robiti každy rano, to Hospod' Boh tebi pomože byti ščastlivym i dobrym čerez cilyj deň.

»Kto na Boha upovajet,
Všitko dobri vykonajet.«

POLUDEŇ.

Na poludeň v mnohich selach zvonjat v cerkvi na molitvu. Kohda začuješ zvoniti, to zochab zabavu, či robotu, šumni perekerstisja i pomol'sja, čto znaješ.

Jesť dužé krasna molitva, ktoru dobry christiane mol'atsja, jesli počujut zvoniti na molitvu rano, v poludeň, abo v večer. Jesť to molitva »Anhel Hospodeň« ułożena na čest Prečistoj Divy Mariji. V nej djakujeme Bohu, čto iz ľubovi k nam stalsja čelovikom, čtoby nas na kresti ot pohibeli vičnoj otkupil.

Naučsja na spamjat i ty totu krasnu molitvu. a mol'sja podčas zvonjenja na molitvu. To ti dašť 10 ročnyj otpust ot Boha, a dľa Presvjatoj Divy Mariji prineset veliku radošť.

Na poludeň, obyčajno, jesť obid. Roditeli postaralisja, čtoby ty mal, čto zjisti. Mamka tebi už neset smačnu polivku, a ty už sidaješ i jiš. A lem jisti skončil, tebja už nit pri stoli.

Oj! Čto-to tut jesť ne dobri.

Smotril ty neraz na chudobu, či pacjatka, kohda im dajut žerti. Oni doraz bižut ku žolobu, a bez zastavki žrut. Či vidil ty, čtoby pacjatko pomolilosja, po jidli djakovalo? Hči tam!

Ale ono tak robit, poneže rozumu ne majet. Ty odnak rozum maješ. Dobri znaješ, čto vse, čto pre život potrebuješ, ot Otca Nebesnoho dostaješ, kotoryj sotvoril zemlju, zerno i dožd', — a s toho maješ chlib, sotvoril korovu, — a ona dajet moloko, sotvoril koňa, — a on pre tvoj chlib robit.

Dobri znaješ, čto roditeli tvoji pro toty dary Božji starajutsja. Zarobljajut tjazko na nich. Dajut ich tebi zadarmo. Mnogo ješ' ditej, kotory roditelej stratili. Tjažko im — bez obida sidjat, nit komu zavolati ich k stolu.

I proto, kromi jidla musiš pamjatati i pro vdjačnost'.

Jisti znajet i najdurnijša chudoba, — djakovati za jidlo lem čelovik.

Proto pered každyj jidlom dobri prežehnaj-sja. Skaž takož molitvu »Otče Naš«, v ktoroj prosiš Otca Nebesnoho o chlib: »chlib naš na-suščnyj dažd' nam dnes«.

I teper lem sidaj ku jidlu.

A jesli maješ smačnyj obid, to prihadaj sobi, čto duže mnoho ješ' tudej i ditej, kotory ne majut daže kuska chliba. Vzdychni ku Isusu i skaž: »Bože pomož vsim chudobnym i holodnym.«

Po obidi podjakuj Bohu za jeho dary s toj molitvoju:

»Blahodarim Tja Christe Bože naš, jako nasytily nas zemnych Tvoich blah. Ne liši nas i Nebesnoho Tvojego Carstvija...«

Po Bohu naležitsja i roditel'am blahodarnost'. Proto otcu i mami pociluj ruku i skaž: »Djakuju Vam za obid.«

Pri jidli tak samo ne zabud', čto: v seredu každoho tyždňa jest post, bo Juda v tot deň prodal Isusa Christa, v pjatnicu — poneže v tot deň Christos za nas na kresti umer.

»S Bohom chlib na šťastje,
Bez Boha na bidu.«

VEČER.

»Konec vsemu dilu vinec.« Dobri začati, to je še malo. Hlavnoje — dobri dokončiti.

Proto, kohda večerom sobiraješja itti spati, klakni šumni pered tvojim obrazom, serdečno, djakuj i pereprošaj Hospoda Boha.

Djakuj Bohu:

»Hospodi Bože moj, blahodarju Tebi ot vseho serdca za vse to, čto Ty mni dnes daroval: — za zdravje, jidlo, laski, za udači i neudači, za radost i kresty, i za vsi blahodijanija, kotorych ja i poznati ne možu.«

Pereprošaj Boha:

Podumaj, čto čerez cilyj deň ty robil. Možno, ne daj Bože, čto ne dobre, jakij hrich to byl. Jesli vse dobri bylo — djakuj Bohu, čto pomoh tebi byti chorošim. Jesli zle — to žaluj.

A čtoby toto dobri robiti, naučsja každyj deň robiti tak zvane:

Maloje ispytaniye sovisti. Obyčajno vystarčit na to lem 2—3 min.

Dilaj sije tak:

Postavsja v mysli do pritomnosti Boha i skaž:

»O, Bože moj, ty vidiš vsi dila moji i mysli. Pokorno prošu Tebe, ~~prošiti~~ ~~prošiti~~ um moj, čtoby

poznal ja, čto nedobroje srobil ja dnes.« Potom »Carju Nebesnyj.«

Teper dilaješ samoje »ispytanije sovisti«; to značit, dumaješ korotko, čto čerez deň nedobroje sdilal.

Čto? — rano, v deň, večer, doma, vonku, v školi, v cerkvi itd. protiv Boha, rodičov, inšich itd.

Čomu? — čomu tak ne dobri sdilal: — napr.: po zlobi, s linivosti, bo pokušenje prišlo, kto nahovoril itd.

Žaluj za to nedobre, čto ty čerez deň sdilal:
»Žaluju serdečno za hrichi moji! Žaluju, čto Tebe Bože, Dobro bezhranične, obrazil snova hrichami mojimi.«

»Bože, milostiv budi mni hrišnomu.
Bože, očisti hrichi moji i pomiluj mja.
Bože, ne daj mni umerti bez pokajanja.
Isuse, pomiluj mja.«

Obiščaj popravu:

»Obiščaju Tebi, Bože moj, s Tvojeju pomoščiju usilovatisja lučšim byti, hrichov izbihati i skorše želati smerti, jak tjažko sohrišiti.«

Pri tom podumaj, čto maješ sdilati, čtoby toho zloho už bolše ne robiti. Npr.: ne choditi už so zlymi kamaratmi, ne sluchati nečisty besidy, ne ostavati bez roboty, na samoti itd.

Jesli by ty zbačil na ispytaniji sovisti, čto ty npr. opustil ranjšu molitvu, to vzbudi v sebi namirenije, čto nikohda už druhim razom ne opustiš molitvy. Bez molitvy tvoja duša bu-

det, jak deň bez slonka. Djavol toho dňa majet ku tebi lehšij dostup.

Takoje korotkoje ispytanije sovisti budet tebi duže poleznoje i pomožet polipšatisja vse lučšim i lučšim statisja.

Jesli, slučajno, byl by ty kohda — to nezdravyj, abo tak straponyj, čto ne moh by zrobiti maloho ispytanija sovisti, to pered spankom skaž choťaj toto:

»O, Bože moj, žaluju serdečno za vsi hrichi, čto ja s nimi dnes Tebe obrazil, nebo utratil, peklo zaslužil. Obiščaju, čto budu choronitisja ot každoho hrichu i to toho vseho, čto na hrich možet menja privesti. Isuse, pomiluj mja.«

A znaješ, čto choťaj ty i molodyj, odnak možeš skoro umerti. Či ne vidil, jak ditej chovali? Može tvojich kamaratov? Ale kohda čelovik umerajet — hlavnoe dilo čtoby dobri umer: — zaosmotrennyj s svjatymi tajnami, vyspovidannyj i v sojedeneniji s Christom v sv. Pričastii, t. j. v blahodati Božoj.

Proto bylo by i tebi duže chosennym zvyknuti každýj deň molitisja ku sv. Josifu, kotoryj ješ patronom dobroj smerti, totu krasnu molitovku:

»Sv. Josife, dobryj Otče! V čas mojej smerti ne zabud o mni. Vyprosi u Hospoda i Prečistoj Divy Mariji dľa mene laski, čtoby s čistoju dušeju i v sojedeneniji so Christom moh ja ispuštiti poslidneje dychanije. V ruki Tvoji, Chri-

ste, predaju duch moj teper i v minuti smerti
mojej. Amiň.»

A, na konec, nezabud':

S Bóhom któ deň načinájet
Í bez Bóha ne končájet,
Sěj šťastlivo proživét,
V Cárstvo Bóžije vojdét.

DOMA.

Dom hdi suť tvoji roditeli, bratja i sestry dolžen tebi byti najmilšim. Tut tebe roditel vychovali, tut pro tebe starajutsja. Tut teb pomožut v každoj bidi, tut s toboju rozdilja i radosť i smutok.

Proto tot dom pre tebe musit byti svjatyj.

Doma musime byti v najlipšom sohlasiji ľubovi. Bo jak znajdeš ščastja meždu čužim ľudjami, jesli ne znaješ ho doma pridbati. V domi, hdi ješť sohlasije i ľubov, vsehda spočivajet blahoslovenie Bože.

Tvoja perša i najsvjatijša povinnost doma roditelej svojich posluchati. Nikohda ne zabuď IV. zapovid' Božu: Čti otca tvojeho i mater tvoju, da blaho ti budet.

Počitaj, ľubi i sluchaj svojich roditelej, bo kromi Boha oni tebi dali vse, čto lem maješ.

Počitaj roditelej, oni suť Bohom postavlennj tvoji opekuny. Oni suť starši, oni mudrijši. On ne suť ravny tebi, kamaratja, proto musiš im dvojiti (hovoriti im »Vy«). Ne smiješ s nim sporiti, a tym menej hnivatisja. Ne hnivajsja na nich, choťaj by tebe i pobili, abo čto ne dozvolili. Toto oni robľat iz ľubovi ku tebi, lem pro tvoje dobro, čtoby tvoji chiby napravľati; tebe

ot zloho otvoditi. Ne smiješ nikoli ich vysmijovati, choťaj by i mali dajaki chiby.

Ľubi rodiťelej. Kto bude pro tebe tak staratisja, jak otec i mamka. Pracujut ot rana do večera, čtoby ty mal čto jisti, čto obleči na sebe. Posylajut do školy, naučajut, napominajut. Za to vse ty im ne hoden nikohda otplatitisja.

V odnoj školi sprašival otec duchovnyj školařa:

— Skaž mni, skoľko hrošej stojiš ty svojim rodiťam?

Cholopez ne znal otvita dati. Tohda otec duchovnyj hovorit dalše:

— Nu, to ja tebi pomožu! Kak ty dumaješ, zjiš ty každyj deň u mamki na 3 koruny? Pravda? Nu, a skoľko budet to za misjac?

— 90 Ks — spočital školař.

— A za rok?

— 1080 korun.

— Nu, a za desjat rokov, skoľko ty teper maješ, koľko vydali rodiťeli na tvoje kušanije.

— 10.800 Ks — spočital s trudem chlopčik.

— Nu, vidiš! To lem na jidlo. A jesli ku tomu dodame ješte odeždu, knihi, medycinu itd. A kromi toho, — prodolžal o. duchovnyj, — starosti otca, slezy i terpinja materi, nedospaty noči, razvi možno ociniti? Nezabud' čerez cilyj život, koľko ty rodiťam svojim stojiš. Nikoli toho splatiti ne možeš.

A proto ani ty ne zabud' toho. Ne maješ hroši zaplatiti za to. Proto splačaj vsehda serdcem

svojim. Daj im svoje serdce — l'ubi ich. Ochotno im pomahaj, osobenno tohda, koli oni ot starosti oslabnut. Dobri učsja, usilujšja srobiti im vsehda lem radoš, a unikati vseho, čto mohlo by ich zasmutiti. Mol'sja každyj deň za nich.

Treba l'ubiti ne lem dobrych roditelej, ale i nedobrych. Ne l'ubi ich chiby, hrichi, zly dila, proklony, zlodijstva, pjanstvo itd., ale l'ubi i počitaj ich, jak roditelej a horjačo molisja za nich, čtoby polipšalisja. Vytervalu molitvu nevinnych ditej pevno vysluchaje Boh. Oni za sebe budut otvit dávati pred Bohom, ale ty proto ne musiš byti zlym synom, abo nedobroj divkoj.

Posluchaj ochotno roditelej.

Ne čekaj, čtoby oni tebe vsehda ku posluhu, ku roboti nahaňali, ale sam často oprossja s čim jim možeš pomoči. Bez roboty ne choď po chiži.

Naj budet tebi vsehda primirom malyj Isus. On kohda byval v Nazareti so svojej materju, Prečistoj Divoj Marijej, a so sv. Josifom, opikunom, byl im duže poslušnyj. Choťaj byl Boh, — sluchal l'udej. Proto Isus, kohda vidit tebja poslušnym, majet radoš, a dajet tebi ščastje, dolhij život i mnoho lask.

Jesli v čim ty provinilsja, ne zatajuj, ne ci-gaň, ne oklamuj, ale doraz priznajsja, a obiščaj, čto budeš teper usilovatisja bolše toho ne robiti. Roditeli, jesli budut viditi tvoj žal, isto otpusťat tebi provinu.

Nikohda neberi ničoho bez pozvolenija roditelej. Suť zly diti, čo kradnut doma cukor, jajca. piňazi, duhan i inše. Tak rob'at lem zlodiji. Ty takim ne chočeš byti. Pamjataj, čo Boh naku-
zujeť: »Ne ukradi.«

Jesli roditeli tebi dajut dajaki piňazi, a mož-
no, čo i sam už dačo zarabl'aješ, to znaj ich
mudro vydati. Najlipše, jesli budeš sberati do
pokladnički. Posli, kohda nasberaš dosť, porad-
sja s roditeľami, čo kupiti. Odnak nikohda ne
vydavaj na riči nepotribny i škodlivy: na du-
han, palinku, pivo, durnu zabavu itd.

Prosj, čtoby roditeli kupili tebi katichisis, bib-
lijku, molitovnik, kalendar itd. Každu dobru
knižku obloži do papirja, a osobenno katechisis,
molitovnik i totu knižočku, poneže budeš ich
potrebovati čerez cilyj tvoj život. Polož na či-
ste, dobre misto. A často, v voľnych chvíľach
počítaj tam sobi, a i druhim. Čto ne znaješ,
sprošaj roditelej, o. duchovnoho, a p. učiteľa.

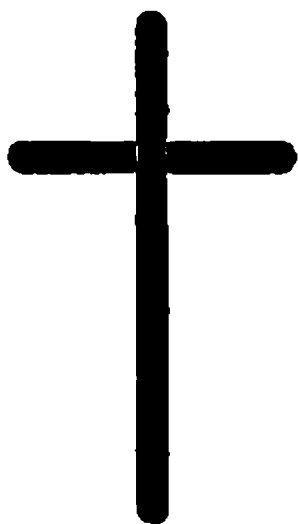
Jesli maješ bratov i sester, žij s nimi v naj-
vekšom sohlasiji. Osobenno molodšich ot sebe
nikohda ne obizaj, ne robi jim krivdy. Daj jim,
dobryj primir. Bavsja s nimi šumni. Pomahaj
jim, a malych nauč šumni molitisja. Hovori jim,
čo znaješ pro Isusa, pro Paninku Mariju, pro
dobroho Boha. Jesli maješ, čo dobroho: cukri-
ki, jabluka, slivki, rado podiľsja so svojimi.

Jesli pride do domu žobrak, daj jemu, čo
možeš. A jesli sam ne maješ poprosi roditelej i
zanesi jemu.

»Žobraku daješ — Christu daješ.«

Boh vynahorodžuje za každy dobrotu v 100 razy, a osobenno ľubov i dobrotu ku svojim ro-
diteľam.

Za ľube, dóbre sérdce,
Za rúki zolotý
Tvohó otcá i mámy
Lem sérdcem zaplatí.

VONKA

poza domom. Jesli ideš vonka, vsehda skaži kuda ideš, čtoby doma znali kdi tebe hľadati. Po ulici, po seli bez potreby ne bihaj. Nebyjsja, kameňami ne metaj. Ne prozyvajsja. Nad staršimi, nad žobrakom ne smijsja. Tak robjat lem zly diti, uličniki.

Idi bavisjsja do dobroho kamarata, do zahorody, na poľanu. Bavsja šumni.

Ne kamaratsja s tymi, čto zle zabavľajutsja, ponukajut tebe ku zlomu, besidujut nečisty riči. Ot takich skorše utikaj. Skaži na nich rodiťam, abo o. duchovnomu. Ale i sam ne spivaj brydkich pisniček, ne hovor dajakich nečistych slov, ne hriš s jazykom, s ustami. Pamjataj, čto tvoji usta ku dobromu, na slavu Božu, na molitvu suť sotvoreny a ne na hrich.

Staršoho počitaj. Jesli čto dobre nakazujet, či prosit, ochotno posluchaj.

Každoho pozdorov:

»Slava Isusu Christu!« »Slava na viki!« (50 dni otp.)

Ot Velikodňa po Voznesenije zdravkaj:

»Christos voskres!« — odpovidaj: »Voistinu Voskres!« (300 dnej otpustu.)

A v Roždestvenskij čas: »Christos raždajetsja!« — Slavite Jeho!»

Osobenno pozdravljaj vsehda otca duchovnoho a pana učiteľa. Može ty už i v parobka i v divku vyros, odnak vsehda musíš pervyj pozdraviti otca duchovnoho, čy pana učiteľa. Bo oni suť starši, mudrijši ot tebe. Bo oni tebe vychovali i naučili.

Otec duchovnyj proto i nazyvajetsja takto, poneže jest »otcem« duši tvojej i vsich virnikov.

Svjaščenic jest »otec tvojej duši« poneže: dušu tvoju: obdaril životom Božim vo sv. Kreščenii, omyl ťa ot hricha pervorodnoho, kormit molokom nauki Božoj, naučajet choditi, jak ditja, po dorozii pravdy Christovoj, omyvajet tvoju dušu ot hrichov vo spovidi, kormit ju sv. Tilm Božim vo sv. Pričaščenii, starajetsja o ňu, čtoby byla spasena.

Proto budeš nevďjačnikom, jesli otca duchovnoho počitati, jeho serdečno pozdorovlati ne budeš.

Jesli ideš kolo kresta, to vsehda sdojmi čapku, prežehnajsja i skaž:

»Krestu Tvojemu poklaňajemsja Vladyko«, abo »Preterpivyj za nas strasti, Isuse Christe, Syne Božij, pomiluj nas.« (V vel. posti 300 dnej otpust.)

Posmotri, neraz na krest zavjazujut chustočku. To ofira, žertva dľa Isusa Christa. Sdilaj i ty často dajaku ofiru pre Najsolodšaho Isusa.

Ideš okolo cerkvi, pamjataj, čto tam byvajet na prestoli Sam Boh Isus Christus, vo sv. Eucharistii. Sdojmi čapku a pozdorov Jeho:

»Isuse v najsvjatijšoj Tajni utajenyj, slava Tebi!« Jesli lem možeš, zajdi do cerkvi na odin »Otče naš«.

Domoj verni, kohda tebi rodičja nakazujut. Jesli ty čestna divčina, to na samoti nikoli po nočach, či po muzykach s parobkami sama ne ostavaj. Nikohda s toho dobroho ničeho ne štalosja. Ale duže často lem hrich, hańba i slezy. Večerom i nočju bez važnoj potreby lipše nikohda s domu ne choditi, a vonku ne voločitisja. Pravda, na muzyku ne ješ' zle itti, ale vsehda spoločno s bratom, sestroj, abo staršimi, ale nikoli sama a ne v noči. Na muzyki bavitisja ne s bytkoj, jak zlodij, ale s veselým smichom i šumnoj pisnej.

Do čuzoj zahorody na jabluka, maliny, slivki ne choď. Do čužoho poľa statki ne žeň, choťaj by tebi i starši to nakazovali. Bo to vse ješ' zlodijstvo.

Za jablúko, kúsok trávy
Búdeš zlódij na valáli,
Bóha hrichom obrazíš,
Dúšu v pekli zatратиš.

ŠKOLA.

Jesli ty ješče chodiš do školy, to sprašivaj sebe neraz, pročto ty do školy chodiš. A tak doznaješsja, čto do školy ideš proto:

Aby tam učitisja, a tak mudrym statisja.

»Učeňje — svit, neučeňje — tma.«

Jesli budeš dobri učitisja, to vyrosneš:

Bohu na slavu, roditelam na radost, Cerkvi i štatú na polžu.

Tohda budeš mudryj, lude tebja budut počitati, piňazi skorše i lehše zarobiš.

Proto usilujsja ne darmovati, ale dobri učitisja.

Ale oden chlopčik ne chotil učitisja. Išel na pole bavitisja. Vilit on koňa i hovorit jemu: »Koničku, pod' bavitisja ku mni!« »Nit — otvitil koň — ja mušu rabotati, pole orati.«

Vilit chlopčik pčelu i ku nej hovorit to samo. Ale pčela jemu:

»Nit, lito korotko, ja mušu rabotati, med sobirati.«

Kličet tohda chlopčik ptaška na zabavu, ale ani tot ne idet:

»Nit, ja dolžen rabotati, kormiti ditoček mojih.«

Uvidil chlopčik, čto v sviti vsi rabotajut, ibc každyj na rabotu sotvorenyj i pošol i on v školu učitisja.

To jest rosppravka, ale ona tebe učit, čto i ty musiš rabotati, ne leňuchom byti.

Či lenjuch majetsja dobri? Oj, nit. Jemu lem haňba, bo v kuti stojit, bo bjut jeho, bo durnyj.

A komu robit škodu? Po perše i najhlavnijše sobi: vyjdet so školy i d'alše durnym ostanetsja. Jak pas pacjata, husy i chudobu, tak i potom bolše znati ne budet.

A i hrišit protiv Boha hrichom linivstva. I hrišit protiv roditelej, bo okradajet ich tjažko zarobenyj majetok.

»Bez praci — ne suť kolači.« »Kto ne robit, ani naj ne jist.« — kaže sv. Pismo.

Sv. Jan Bosko mal duže bidnych roditelej. Cilyj rok chodil do školy, kotoraja byla až 10 kilometrov ot sela. Potom byl čeľadnikom u krajčira, služil v restavranti — pomahal v kuhini. Dva roki spal pod schodami v sinjach, ale odnak v voľnych minutach bral sobi knihu do ruk i učilsja, Kohda ne ostalo dňa, učilsja nočju pri svički v sinjach. Vsi toty trudnosti terpinja i holod ne smenšali u neho ochoty do nauki, proto, čto on na vsjakij slučaj chotil byti svajščenikom. I nim sja stal.

Jakij prekrasnyj pre vas, školari, primir. Moľsja ku sv. Joanu Bosko, čtoby i tebi pomoh byti takim vytervalym v nauki.

Čim ty potom chočeš byti?

Možet tak samo svjaščnikom, možet dobrym gazdoj, učiteljom, urjadnikom?

Jesli budeš dobri učitisja, to Hospod' Boh tebi pomožet i budeš tim, čim chočeš.

Ale to ne calkom ot tebe zaležit. Zato ot tebe zaležit byti: čestnym, trudolubivym, skromnym poslušnym. A takich ludej vsehda i vezdi potrebut.

V školi sluchaj p. učiteľa i o. duchovnoho, jak svojich roditelej, poneže oni tebi tak samo dobri žyčjat i pro tebe starajutsja; choťat, čto-by ty byl dobryj, mudryj i pobožnyj. Oni tebi pomahajut statisja dobrym.

Nikohda ich ne oklamaj, ne ocigaň. Lučše molčati, jak nepravdu skazati.

Do školy prichodi na čas.

Pred naukoj prizyvaj pomošč Ducha Sv. Na hodini davaj pozor; ne smijsja, ne hovori. Jesli budeš uvažnyj, to skorše i lehše pojdet nauku do holovy.

Jesli tebi nauka tjažko idet, jesli ne znaješ porozumiti, to vzdychni ku Isusu, a skaž: »Isuse, pomož meni!« »Prečista Diva molisja za mene! «

Jesli chorošo sdilal zadaču, jesli dobryj otvit dal p. učiteľu, to vzdychni vdjačno: »Djakuju Tebi, Bože, tebi Prečista Diva!«

Nikohda ne vozmi nič čužoho. A i toho najmenšoho: ni perka, ni gumki, ani kus papiru. Poneže to ješ' kradež. A Boh prikazuje v VII. zapovidi »Ne ukradi«.

Krade lem zlodij! A ty chočeš nim byti? Za nim žandare hladajut, do areštu sadjat. S kradennoho spovidatisja treba, kradene otdati, krivdu vynahroditi!

»Lušče nič nemati, jak kradene mati.«

Ale kromi toho ne zabud' nikohda, čto choťaj nikto s ludej tebe ne vidit, odnak Hospod Boh vsehda tebe vidit. Isusa Christa duže zasmutiš, jesli ty dačto ukradeš. A i pokarati tebe možet, — chvorotu, bidu naslati.

»Ne vzdychaj za tym, čto ne jest tvoje.«

Čužoho ne ruš, ale svoje rado daj. So svojim pomož, ochotno požič. Podiľsja chlibom, jablukom, cukrikami s kamaratmi.

Druhim ničeho ne zavid', ale sam dobre usilujsa mudrym i chorošim byti.

»Bez muki ne jest nauki.«

Učisja vsi nauki dobri, ale najlipše nauku vi-ry — naboženstvo — poneže ona tebe najkrajše naučit, jak dolžen ty na zemli žiti, jak Bohu byti milym l'udjam žyčlivym, a jak na nebo sja dostati.

Naboženstvo, to najhlavnijša nauka.

Naboženstvo, to nauka na cilyj život. Proto naboženstvo (katichisis) musiš znati i povtorjati až do smerti.

Spiľaj rado, ale najradšej cerkovny pisni. Popros o. duchovnoho, abo p. učiteľa, čtoby vas, školarov, učili cerkovnym pišňam.

Čitaj dobry knihi, ale chraňsja ne dobrych. Ne vse jest pravda, čto v knihach, abo novin-

kach stojit napisano. Suť taki knihi i novínki, čto veliku škodu možut tobi sdilati na duši. Takich ne beri do ruk.

Knižki, tetradi oblož do papirja; trimaj ich v čistoti. A na nich napiš:

»Učisj, molisj i rabotaj.«

»Učisja azbuki,

Prijdet chlib v ruki.«

bo »Lipšij rozum jak hotovy hroši«.

VSEHDA I VSJUDU.

Vojaka, abo urjadnika poznaješ po obleku, a pravdivoho christianina po jeho povedeniu, ktoroje vsehda i vezdi dolžno byti christian-skoje — katoličeskoje; t. j. čestnoje a primir-noje.

Pamjataj vsehda i hordisja, čo ty greko-katolik.

To jest velika laska, čo naležiš do Velikoj vselenskoj katoličeskoj Cerkvi, a čo po obrja-du sv. Cyrilla i Methodia možeš ispolňati svoji christianski, religiozny povinnosti. Djakuj Hospodu Bohu, čo dovolil tebi naroditisja v pravdivoj Christovoj Cerkvi Katoličeskoj. Ne schožajsja nikohda s takimi ľudjmi, kotory sv. Našu Cerkov lajut. ne dobre pro nju hovor-jat.

»Kto ne majet Cerkov za mater, tot ne mo-žet mati Boha za otca.«

Tvoj odznak jest — krest. Proto vsehda maj na šyji krestik, medalik, abo »škapuljar«. Duže chosenno nositi »škapuljar Božoho Serdca«. Je-sli pri nošenju seho budeš často povtorjati mo-litovku:

»Isuse tichij i pokornyj serdcem, sdilaj ser-

dce moje podobnym k Serdcu Tvojemu«, to dostaneš za každy razom odpust 300 dn.

Pamjataj, viruj i vyznavaj vsehda i vsjudu, slovom i činom: čto

1. jest oden Boh — Sotvoritel vseho,

2. v Bozi suť tri osoby — Boh Otec, Boh Syn, Boh Duch Svjatyj,

3. čto Boh za dobry dila nahorodžujet, za zly karajet,

4. čto proto jest nebo i peklo,

5. čto Syn Božij sošel s neba, rodilsja, jak čelovik ot Mariji Divy, polučil imja Isus Christos i umer za nas na kresti, čtoby nas ot hričov otkupil i privel ku spaseniju (k žizni vičnoj),

6. čto duša čelovičeska jest bezsmertna, t. j. nikohda ne zomret,

7. čto bez pomošči, to jest bez laski Božoj dušu spasti čelovik nemožet,

8. Katoličeska Cerkov jest odna na zemlji pravdiva Christova Cerkov, lem v nej pravdiva Christova nauka, lem v nej najlehše možemo spastisja.

9. čto Boh čelovika sotvoril, čtoby Jeho tut na zemli slavil, počital, ljubil, Jeho zapovidi poderžal, Cerkov posluchal, a tak život vičnyj zaslužil.

10. čto hrich, osobenno tjažkij, to jest najbolše neščastje dľa duši.

Meždu ljudmi: Dilaj druhim vsehda to, čto sobi žyčiš. »Čto tebi ne milo, druhomu ne robi.«

Usilujšja každyu zrobiti dobre, rado pomoči.
»Bližnjomu radost — Bohu radost.«

Ku každyu bud' žyčlivyj, privitlivyj.

»Lahodne slovo silnijše dubiny.«

Hovor o každyu dobri. Jesli pri tebi o drugih zle hovorjat, ne rado sluchaj.

»Lem svoje smitja vymetaj.«

Čto obiščal, to musiš doderžati.

»Dal slovo — derži.«

»Slovo dorohše, jak hroši.«

Zderži, opanuj svoju neterpezlivost', hniv, či zlost'. V hnivi molči. »V hnivi molčati, to na ohoň vodu l'ati.« Dobri v hnivi začati ščitati do 100—200. Za toj čas hniv pomine. Abo povtorjati: »Isuse, uspokoј mnja!« »Isuse, pomož!«

Izvistno iz žizni sv. Vincentija slidujiščij slučaj.

Prišla odnoho dňa ku svjatomu odna žena i žalovalasja, čto jej muž jest' duže hnivačij i proto u nich v domi lem sama zvađa.

— Poјdi do monastyrja i poprosi tam vody s monastyrskoј studni. Koli tvoj muž načnet s toboј vaditisja, to sejčas naberaј toј vody do ust, ale ju ne polykaj.

Žena posluchala i tak sdilala. Kohda jej muž prišel domoj i začal hnivatisja, žena sejčas beret do ust toј vody. Muž ne slyšal otpovidi i skoro uspokoјilsja. O tom doznalisja l'udja i kohda dakto hnivalsja, sejčas hovorili: On potrebuјet vody sv. Vincentija.

Tak samo i ty v hnivi uživaj vsehda »vodu sv. Vincentija«, t. j. molči.

Kromi toho vsehda i vsjodu pamjataj, čto Hospod' Boh vse vidit i vse znajet, a i totu tvoju najmenšu dumku.

»Pamjatajme neprestanno na pritomnost Božu i ne budeme ni misliti, ni hovoriti, ni dilati zle«, skazal sv. Joann Zlatoustyj.

Ale hlavne vsehda i vsjodu:

Hríchu chóť by najmenšóho
Chráňsja, jáko háda.
Ménšich któ sja dopuskájet,
Do bólšich upáda.

V ŠČASTJI I V BIDI.

Hospod' Boh dopuščajet na nas terpinja i bidu, aby nas karati i napraviti, nas polipšati i ku nebesnym zasluham privesti. I proto v terpinju ne roptaj protiv Boha, ale dovirjaj i nadijsja, čto Hospod' Boh choťaj »dopustit, ale neopustit«. Všich nas Hospod' l'ubit, a vsich chočet spasti, ibo vsich nas ješ' dobrym Otcem.

»Koho Boh l'ubit toho naščivit.«

I proto v bidi ne rob sobi mnoho starosti. Dilaj sovistno svoji povinnosti dalej, a Boh vse na dobre obratit.

»Kto Boha l'ubit tomu vse na dobre služit.«
V terpinju tak hovori:

»O, Bože, naj budet vsehda Tvoja voľa.«

Jesli čto tjaželo znesti, to skaž:

»Iz l'ubovi k Tebi najdobrijsij Isuse.«

Jesli tebe mučit dajaka chvorota, pokusa, pereslidovanije, abo inša neprijemnosť, to obraťsja sejčas ku Hospodu Bohu. Predstav jemu svoju bidu a skaž:

»Hľaň, Bože, čto ja v bidi« i moľsja:

»Moj Bože, v tebi vsja moja nadežda. Žertvuju Tebi sije moje utisnenije i sdajusja na Tvoju sv. Voľu. Smilujsja nadomnoju; izbav menja ot sej bidy, ili že daj sily ju perenesti.«

V každej našej trevohi, či zemskoj — materjalnoj, či duševnoj, zdajmesja na dobrotú Božu, kotoryj takož starajetsja o našom dobri.

»Vsi zaboty vaši vozložite na Neho, ibo on pečetsja o vas.« (I. Petra 5, 7.)

Vsi svoji dila začinaj s Bohom, tohda oni budut pre tebe lehkí i solidki.

Sv. Evanhelije hovorít:

»Ašče ubo jaste, ašče li pijete, ašče ino čto tvoríte, vsja v slavu Božiju tvoríte.«

Proto pered každoj trudnoj rabotoj vzdychni ku Hospodu Bohu i skaž:

»Vse vyterpľu s ľubovi ku Tebi.«

»Lem s Tvojeju pomoščijeju, Bože.«

Jesli dolžno rišiti važnoje dilo, dati dakomu važnyj sovit, to s počatku otdajsjá v opiku Božu, a lem tak dilaj.

Koli ty, čto utratil, škodu poterpil — pamjajtať čto:

Duša jest važnijša i dorožša, jak tilo. Tilo i zdorovije, jak majetok. »Jesli ty vse stratil, ale dušu nit — malo ješče stratil.«

V ščastiju i v uspichu, koli čto dobre srobit, či maješ, ne chvaľsja, ale pamjatať:

»Ne majet čelovek ničeho, jesli ne polučit svyše.« (Jo 3, 27.)

Ale bud' pokornyj i hovori:

»Vse ot Boha maju, naj budet Jemu česť i slava!«

V odnom seli udivľalisja ľude odnomu gazdovi, kotoryj byl vsehda veselyj i zadovolenyj,

nesmótrja na to, čto i bida často ku nemu prihodila. Kohda jecho sprošali pro pričinu toho, on skazal:

— Každe rano ja maju zvyčaj smotriti na tri riči. Na počatku smotrju na nebo i prihaduju, čto ono jest najvažnijšoju i najdorohšoju ričju v mojim životi. Potom smotrju na zemlju i prihaduju sobi, čto pre to zemske svoje tilo budu malo potrebovati, lem kus zemli na hrob. I, na-konec, smotrju dookola sebe i vižu, čto mnogu ludej majet daleko bolšu bidu, jak ja.

Naučsja i ty smotriti na toty tri storony: na nebo vične, na zemskyj konec, na bidu ľudsku, a budeš tohda i v neščastju šťastlivyj.

Bo pravdive neščastje jest lem odno: tjažkij hrich. Toho varujsja, jak najsiľnijše, totu bidu oplakuj, jak najserdečnijše.

Ale v tom neščastju nikohda nadeždy netrať, nikohda v nim ne ostavaj. Sejčas vzbudi so-veršennyj žal, a idi, jak najskorše spovidatisja. Ne musiš čekati nedili, či svjata. V každyj robotnyj deň o duchovnyj tebe v potrebi vyspovidaje. A tohda budet už po neščastju, poneže druhoho pravdivaho neščastja dľa nas, kromi tjažkoho hrichu, nit.

V šťastju i v bidi pribihaj takož ku nebesnoj medecyni, koto-roju jest sv. Pričastije .V nem Sam Chrístos tebe nastavit, potišit i podderžit i v smutku i v radosti.

- Idi ku Nemu v sv. Pričastiji často, bo On čekaje i chočet tebe potišati.

Či v radósti, či v bídí,
Vséhda k Bóhu ty přijdí:
Bídu On osolodít,
Rádost tvóju podvojít.

V SVJATO I V ROBOTNYJ DEŇ.

Hospod' Boh prikazujet v robotnyj deň robiti, ale v svjato otpočivati. Ale ne lem pro otpočinok jest' tot deň svjatočnyj, ale i proto, čtoby my mohli toj deň posvjatiti osobenno na chvalu Božiju.

»Pamjataj, abys deň nedil'nyj svjatil.« (3. zapovid' Boža.)

»Dni svjatočny svjatiti.« (1. zap. cer.)

Proto v svjato nikohda ne robi tjažkoj roboty, choťaj by jak velikij tebi s toho zarobok prišel.

Rabotati v svjato, to okradati Boha, bo toj deň Boh ostavil pro Sebe.

Byli slučaji, čto Hospod' Boh stroho karal za nepoderžanije svjat.

V odnom seli bohatyj gazda jidet na pole. — Dnes prazdnik, a ty do roboty? — hovorjat jemu l'ude.

— Čtož takoho! U mene na poli sino. Možet sohniti, — škoda budet.

— A škody ne budet, koli Boha budeš hni-vati?

— Ne vaša škoda, a moja! Boh i bez mojich molitov obojdetsja — skazal gazda i poichal na robotu.

Ješče ne končilas služba Boža — krik na seli. Čto stalosja? Koni ispuhalisja i naš bohatyj gazda upal s voza i tak poranilsja, čto niskoľko nedil ležal v boľnici. Na boľnicu i medicinu pošlo boľše, čim stojalo 10 vozov sina. Nechotil Bohu dati deň svjatočnyj, musil ale dati cilj kupu hrošej.

S toho primiru vidiš, čto ne zachovati nedilj a svjato ješ duže nebezpečna rič.

Najperšuju tvojeju povinnostju ješ: **Službu Božu pobožno vysluchati.**

Kto bez važnoj pričiny, s linivosti, či nedbal'stva, službu Božu opuskajet tot **tjažko** sohrišit.

Važna pričina možet byti, napr.: chvorota, usluha kolo chvoroho, služebna povinnost' (u vojaka, žandara, železničara itd.), piľnovaňe malych ditej, duže daleko do cerkvi 7—10 kilometrov, brak odeždy v zimi itd.

Služba Boža ješ vsehda pred poludnem. Služba Boža, tohda budet polezna dľa tvojej duši, jesli budeš naležno na nej spravovatisja.

Cerkov to byvanje, to prestol Hospoda Boha. Tam na oltari perebyvajet Sam Boh Isus Kristus v Najsvatijšej Evcharistiji. On tebe vidiť, zamičajet tvoje spravovanije i počuvajet tvoji molitvy, poznajet tvoji dumki.

Proto nikde ne dolžno tak dobri spravovatisja, jak v Cerkvi.

Na Službi Božoj ne nudisja, ne spiľ, ale: mol'sja — bo tut Boh najbližše tebe, spivaj — bo

anhely tože v neb ispivajut, daj pozor na obrjady — oni tebi prihadujut život Isusa Christa.

Bez molitvenika nikoli ne idi do cerkvi. Jak polivku ne dobri isti bez ložki, a vodu piti bez pohara, tak ne dobri molitisja bez molitvenika.

A ty maješ molitvennik?

Jesli nit, to prosj roditelej, čtoby tebi kupili. Abo sam usilujsja sobrati paru koron na neho. Naučisja molitisja s neho, a o. duchovnyj rado pomožet tebi v tom.

Kohda lude klačut, klač i ty. Svojemu najvyššomu Panu klaňaješsja, ktoromu za vse dolžen djakovati.

Propovid' uvažno vysluchaj. Ustami svjaščenika hovorit ku tebi sam Christos. S propovidej lipše poznaješ nauku Isusa Christa, mnoho doznaješsja riči, kotory pomožut tebi dobre — po christijanski žiti i dobrym byti.

Vonka poza cerkvi, podčas Služby Božoj, nikohda ne stoj. Ješ' to hrich. Kohda vidiš druhich, čto vonka stojat, ne beri z nich primir. To ne suť dobry christiane; to suť smiča vo Christovoj cerkvi. Jim lubitsja lipše na slonku vyhrivatisja, besidy provaditi, jak Christa v chrami slaviti i dušu svoju zbohatiti.

Jesli maješ stojati čerez Službu Božu poza cerkvoju, to radše calkom do cerkvi ne prichod', poneže tut budeš mati tri razy hrich: peršyj, čto Službu Božu ne vysluchal, druhij, čto Boha ne počtenijem obrazil, tretij, čto druhich soblaznil.

Pravda, možet slučitisja, čto jest mnoho lu-
dej i ne jest misto v cerkvi. Tohda musiš stojati
poza cerkvoj, ale musiš spravovatisja tak samo,
jak byl by v cerkvi, i davati, naskolko možno
pozor na Službu Božu.

Rano, pered Služboj Božoj končitsja obyčaj-
no »utrenja«, a popoludni »večernja«. Ne linij-
sja i na toty otpravy pojti. Osobenno idi tohda,
koli na Službi Božoj toho dňa nijak ne možeš
calkom byti. Ale pri tom ne zabud', čto žadna
utreja, či večernja ne vynahorodit Služby Bo-
žoj.

Tvoja zasada naj budet: »Ani odna nedila,
ani odno svjato bez Služby Božoj!«

Jak nedila i svjato priznačeny na slavu Božu
i na otpočinok, tak i robočij deň na robotu i
vykonanje svojch každydennych povinnostej.

Ale i v robotnyj deň ne svobodno calkom
zabyvati na slavu Božu. Kromi obyčajnych kaž-
dodnevnych molitv, s kotorymi Boha slavime,
sdilaj, jesli možeš bolše radosti Isusu:

1. Idi, koli lem možeš i v robotnyj deň na
Službu Božu.

2. Idi na spovid' i sv. Pričastije i v robotnyj
deň, a ne lem v v. svjato.

3. Naštivlaj Isusa v cerkvi, jesli ju maješ ne
daleko, poneže On postojanno jest v cerkvi, i
tebe horjačo čakaje. Ideš na pole — vstup na
minutku do cerkvi. Ideš do školy — poklošsja
Isusu, jak klaňalisja Jemu pastyrije i hovorj
Mu:

»Isuse Christe utajenyj v Najsvjatijšej Evcharistiji, ja virju v Tebe, ja upovaju na Tja, ja ľubľu Tebe, ja choću žiti i umerti dľa Tebe, ja tvoj v životi i v smerti. Bože milostiv budi mni hrišnomu.« Dužo potichy i bohato lask Božich dostaneš pri takich posiščenijach.

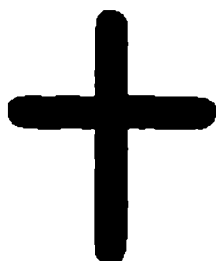
V robotnyj deň pamjataj o postach.

— Kto post zachovaje — Cerkov svjatu posluhaje. A kto Cerkov ne sluhaje — ne sluhaje Boha.

V pjatnicu, abo v sereďu sdilaj kromi postu dajakoje dobrovoľnoje vozderžaniye npr. nejisti v tot deň solodkosti, ne itti bavitisja, podilitisja chlibom, jablukom, či inšim s druhimi; boľše pomolitisja, pokľaćati itd. Poneže »post« to ne značit lem ne jisti to či druhe, ale hlavne značit vozderžatisja ot prijemnostej.

Itak proslavľaj Hospoda Boha svojim životom i v svjato i v robotnyj deň.

V svjato i v robótnyj deň
Bóha tý ne zabyváj.
I v zabávi i v robóti
Jému slávu vzdaváj.

PRI SPOVIDI.

Ty už doznalsja pro totu tak chosennu dľa našoj duši sv. Tajnu. Ona duže pomožet teb statisja dobrym. A proto uživaj totu. Tajnu jak najlipše i jak najčastijše.

Ale jak najskorše tohda, koli, ne daj Bože sohrišiš tjažko. Jesli vletiš do bolota, to sejčas bižiš domoj umytisja, očistitisja, a pereminit šaty. O, jakže skorše musiš spišitisja, kohda duša tvoja ješ v boloti. A sv. Spovid', jak vodu možeš lehko i darmo dostati.

Pered spovidju vyšmari každyj hniv s tvohe serdca, otpust' každomu, a jesli i treba, to id pomiritisja. Bo jak tebi Hospod' Boh možet otpustiti na spovidi, jesli ty druhomu otpustiti ne chočeš?! Ne zabud' takož, čto každoho dňa ho- voriš v molitvi »Otče Naš« toty slova: »...i osta- vi nam dolhi (proviny) naša, jako i my ostav- ľajem dolžnikom našim.«

V cerkvi pered spovidju pomoľsja »Carju Nebesnyj«, a dodaj:

»Bože moj, prosviti mene, čtoby ja dobri po- znal svoji hrichi. Pomoži mni ščiro za nich ža- lovati i bez utajki vse vyspovidati. Marije, Ma- ti Boža i sv. Anhelu Chraniteľu, proste Boha za mene.«

Sdilaj userdno ispytanije sovisti. Probud' žal' za hrichi, a lem tak idi spovidatisja ku o. duchovnomu.

Čtoby ispytanije sovisti bylo dobroje, musiš dumati uvažno, v čim ty sohrišil:

1. **Protiv Hospoda Boha.** Naprimir: byl lini-vyj v molitvi, abo sovsim ne molilsja; v svjato i neđilu ne chotil itti na Službu Božu; podčas služby v korčmi sidil, či inak jak zabavlalsja, či pod cerkvoju vonka stojal, chofaj dnu možno bylo dostatisja, vysmejival obrjady, zvyčaji cerkovny. Sluchal ochotno bezbožny besidy, a i sam hovoril čto protiv viry. Somnivalsja vo viri. Ne chotil viru svoju poznati (ne učil katichisis, molitvy, nesluchal propovidi). Viril vorožkam, vorožbi na kartach, psaltirju itd. Roptal na Boha v neprijatnostjach, bral imja Bože (Isusa Christa, Pr. Divy Mariji abo svjatyh) nadarmo, v hnivi, či na smich, abo božilsja, prisjahal Bohom v nepravdi. Stydilsja za svoju viru, ne boronil svoju viru. V svjato tjažko robil itd.

2. **Protiv bližňanho:** Bližni tvoji sut: roditeli, bratja, sestry, dido, baba, teta itd., o. duchovnyj, p. učitel', kamaraty, znakomy, susidy, žobrak, cyhan i vsi lude.

Protiv bližňaho sohrišil, jesli: Roditelej ne posluchal, na zlošč robil, ocyhanil, rozhnival, rozjidal, obrazil, vdaril, zle žyčil, vysmijal itd. S kim druhim: vadilsja, bilsja, proklinal, pomstilsja, škodu na tili, či zdravi srobit, ohovarjal so zloby, pletki robil, zavidil, radovalsja čužoj

bidi itd. Komu: ukral, škodu srobil, oklamal, požičil i ne otdal (riči, hroši) škodu ne vyna-
hrodil, chudobnomu v bidi ne pomoh, žobraku
nič ne dal, obicunku ne potrimal itd. Nečisty
dila — s kim — robil, besidy nečisty provadil,
pisnički brydki spival, abo druhoho naučil, hriš-
nyj primir — komu — dal, na hrich radil, za-
ochočal, hrich chvalil, v hrichu pomahal itd.

3. Protiv samoho sebe: Linivyy byl. Svoju
rabotu, povinnosti nedbanlivo, zle končil. Ne
chotil učitisja. Byl hordyy, skupyj, zavistlivyy
itd. Ne sluchal slova Božoho, ne spovidalsja,
koli treba, ne postil. Škodu zrobil zdravju svo-
jemu: pjanstvom, obžirstvom, huľankami noč-
nymi. Zanimalsja nečistymi dumkami, nečisty
riči, abo obrazki, nečisty želanija mal, spival
nečisty, bridki pisni itd.

Jesli ne znaješ sam srobiti ispytanije sovisti,
to vozmi molitvennik i s neho prihotovľaj svo-
ju sovist.

Jesli ne znaješ dobri zapamjatati svoji hrichi,
to napiš ich na kartočku, a totu nikomu ne
ukazuj. S nej na spovidi hrichi vyznaj, a po
spovidi doraz potorhaj.

Pri tomu ne zabud', čto kohda vyznaješ tjažki
(smertny) hrichi, to musíš povisti pri tomu ta-
kož: skoľko raz to srobil.

Pri sv. Spovidi ne svobodno hovoriti imena
tich, s kotorymi sme sohrišili. Tak samo vse-
hda pamjataj, čto sohrišiti možno ne lem s di-
lom, ale i slovom i s myšlenkoju dobrovol'noju

i so žadostju (želanijem) i opuščeniem dobroho dila.

Nikoli s bojzljivosti, abo s haňby nezataj, ne zamolči na spovidi žadnoho tjažkoho hrichu. Ne ber na sebe toj tjažkij hrich nedobroj spovidi svjatokradstva.

Otca duchovnoho žadnym hrichom, a i tym najbridšim ne udiviš, poneže všelijaki hrichi už počul na spovidjach. Ale i bojatisja ne maješ pročo, poneže otec duchovnyj lem sja radujet, koli ty ščiro vyznaješ svoji hrichi. Pro nich až do smerti nikomu ne povist, ale obyčajno skoro po spovidi zabudet.

Odna rozpravka hovorí, čo odnoho dňa sv. Joan vidil v cerkvi čorta, kotoryj chodil mežu ľudmi, čo chotili spovidatisja i dačo jim daval. Udivlennyj svjatyj rozkazal čertu priji ku nemu, a sprosíl, čo on tut rozdavaje.

— Otdaju jim to, čo pered tym zabral ot nich — otvitil zlyj duch.

— A čož ty jim zabral?

— Ja zabral jim styd (hanblivosť), koli oni hrišili. Teper jim daju styd nazad, čtoby oni hanbilisja hrich vyznavati.

Ale ty ne rob po voli čerta. Jesli ne mal stydu hrišiti, ne maj teper hanblivosti i vyznati svoji hrichi.

Po spovidi otkonči pobožno pokutu, a dodaj:

»Bože moj, djakuju Tebi, čo ty mene očistil na sv. spovidi ot hrichov. S ľubovi ku Tebi ne choču Tebe už obraziti žadnym hrichom. Ale

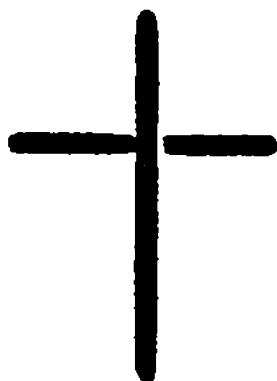
vidiš moju slabosť, proto pomoz meni Bože svojimi laskami, čtoby ja už bolše ne sohrišil.«

»Isuse, Marije, choroniť mene ot hricha.«

Posli spovidi, jesli maješ priňati sv. Pričastije lem na druhij deň, to usilujšja provesti ves tot čas pobožno. Ne pojdi tam, hdi veselo zabavľajutsja, ale ostavaj doma. Tut pomahaj roditeľam, vozmisja do dobroj roboty, abo počitaj pobožnu knižočku. Toho dňa pomol'sja nemnoho bolše, naščivi Isusa v cerkvi, sdilaj pre Neho dajaku žertvu, dajake vozderžanije.

V serdci svojom usilujšja obnovľati radosť, čto Hospod' Boh hrichi tvoji otpustil, dušu tvoju omyl. Ona teper u tebe znova bila i čista, jak snih. Usilujšja odčuti to ščastje, čto zavtra ku tebi do tvoho serdca prijdet Najsolodšij Host' Isus Christos v svjatym Pričastiju.

Spóvid' hrichi otpuskájet,
Lípše žiti pomahájet.
Próto jú ne otkladáj,
Nájčastijše uživáj.

PRI SV. PRIČASTIJI.

Ku sv. Pričastiju musíš tak samo šumni prihotovitisja. Pravda, glavna priprava jest to dobra sv. Spovid', ale kromi seho dolžny my pamjatati na druhi riči, čtoby dostojno prijati sv. Pričastije, čtoby mati velikij duševnyj chosen, a srobiti radost' Isusu Christu. Proto:

1. Ot samoj polnoči toho dňa, kohda maješ priňati sv. Tilo Bože, ne možno ni jisti, ni piti. ne vypadajet ani fajčiti.

2. Ku pričastiju čistenko oblečisja.

3. Pered pričáščenijem vzbudi sobi korotko viru, nadiju i ľubov. To možeš srobiti takto:

Vira. »Sladčajšij Isuse, ja tverdo viruju, čto Ty, pravdivyj Boh i Sotvoritel' svita, tut v Presvjatoj Evcharistiji prisutnyj pod vidami chliba i vina.«

Nadežda. »Sladčajšij Isuse! Tverdo viruju, čto Ty vstupiš do moho serdca i napolniš dušu moju laskami, bez kotorych ja ne možu Tebi virno služiti, a nebo zaslužiti.«

Ľubov. »Sladčajšij Isuse! Ľubl'u Tebe. Choču ľubiti Tebe ponad vse na sviti, až do samoj smerti. Chotil by radše mnoho pereterpiti, jak ot Tebe i Tvojej sv. Cerkvi otstupiti.«

Kohda už kľačeš pered sv. Pričaščenijem, to

slož ruki krestom na hrujdach i povidaj s pamjati molitvu pered sv. Pričastijem: »Viruju, Hospodi, i ispovidaju...« Jesli ješče totu molitvu na spamjať ne naučil, to povtorjaj ju za otcom duchovnym, kohda o. duchovnyj trima-jut čašu i povidajut totu molitvu.

Kohda o. duchovnyj dajut tebi sv. Pričastije, to otchili nemnoho holovu ku zadu, otvor usta i čekaj poka o. duchovnyj ne vložít tebi Božoho Tila do ust i tohda lem zatvor usta.

Posli seho staň na storonu i kľač ješče 5—10 minut, poneže imiješ Samoho Boha Isusa Christa v tvojem serdci. Besiduj s nim radostno i pobožno.

Perečitaj ješče molitvy po pričáščeniji iz molitvennika. Duže polezno otmoliti ješče totu niženapisanu molitovku. Kto pobožno ju molit-sja po sv. Pričaščeniji, tot dostanet v čas svojej smerti polnyj otpust. Sija molitva ješť:

»Hospodi Bože moj! Teper ja už s mirnym i dobrovolnym serdцем prijimaju s Tvojich ruk jaku ni bud' smerť jaku mni pošleš, i koli Tebi poľubitsja, so vsimi jej mukami i boľami.« Otpust 7 ročnyj po sv. Pričastii; polnyj otpust v hodini smerti.

V konci obiščaj Isusu Christu, čto budeš usi-lovatisja, jak možno skorše prinjati Jeho snova v svoje serdce. Božestvennyj Spasitel' rado pre-byvajet v tvojim serdci jak najčastijše.

Čerez cilyj deň po sv. Pričaščeniji usiluj-sja byti lem dobryj, čtoby Tvojeho Božestvennoho

Hostja tym lem obradovati. Tot deň dolžny my
provesti pobožno i v duchovnoj radosti.

Po dobroj Spovidi, jesli niskoľko dneŭ budeš
dobryj i v ničom dobrovoľno ne sohrišiš, to
možeš niskoľko raz pristupiti ku sv. Pričašče-
niju bez toho, čtoby musil snova spovidatisja.

Často spovidajsja!

Maješ uspicha, abo trudnosti — pristupi ku
sv. Pričaštju.

Maješ deň mena, či roždenija — pristupi ku
sv. Pričaštju.

Vyzdorovil s chvoroty — pristupi ku sv. Pri-
čaštju.

Ideš v daleku, dolhu dorohu — pristupi ku
sv. Pričaštju.

Vernul šťastlivo s nej — pristupi ku sv. Pri-
čaštju.

Napadujut veliki pokušenija — pristupi ku
sv. Pričaštju itd.

A vsehda pristupi ku sv. Pričaštiju v Pjatok
sv. Serdca Isusa (pervyj pjatok v misjacu). A
jesli nemožeš, to pokrajnej miri v najbližšu ne-
diľu.

Ale osobenno mnogo lask, a hlavne, čto las-
ku »ostatnjoj postojannosti« dostanet tot, ko-
toryj vypolnit tak zvanyj:

VELIKIJ DEVJATNIK.

V 1675 roku pojavilsja Isus Christos vo Fran-
cuzskom kraju odnoj pobožnoj divici sv. Mar-
gareti Alakok; ukazal jej svoje Serdce i skazal

mnoho obitníč pre tých ľuďej, kotory Serdce Jeho budú počítati. Odním iz hlavných obiščani-
niji bylo, čto: toty duši, kotory čerez 9 misja-
čev na pervu pjatnicu misjaca, přijdu ku sv.
Pričastiju, dostat lasku, čto ne umruť v smer-
tel'nom hrichu.

Taku lasku dostanet tot, kto:

1. Čerez 9 misjacev bezpreryvno v pervuju
pjatnicu, a ne v druhij deň, idet do sv. Pričas-
tija po namireniju sv. Serdca.

2. Pričaščatisja treba po namirenju sv. Serd-
ca, to jest: dostojno, po dobroj, ščiroj spovidi,
s želanijem oderžati lasku »ostatnjoj postojan-
nosti«.

3. Kto čerez siju 9 misjačnu pobožnosť pere-
prošajet Isusa za krivdy, s kotorymi zly chri-
stijane ohorčajut Jeho pri sv. Spovidi i sv. Pri-
čaščeniji.

Vidiš čto Isus Christos tak ľubit počitatelej
Svojego Boženstvennoho Serdca, čto chočet jim
lem za totych 9 sv. Pričastij obezpečiti život
vičnyj. Počitaj i ty sv. Serdce Isusa, otkonč i
ty velikij devjatnik pobožno, a budeš mati siľ-
nu pevnost', čto dostaneš ot Isusa lasku dobroj
smerti.

Oden urjadnik duže chotil otkončiti velikij
devjatnik. Ale byl tak zanjatyj, čto ne moh
prijti nikohda rano, čtoby vyspovidatisja i pri-
častitisja v peršyj pjatok. No jeho revnost' pere-
mohla siju pereponu. On každy peršu pjatnicu
misjaca nič ne jil až do večera, a večerom po

urjadovanju prichodil ku svjaščenu i prosil o sv. spovid' i pričáščenuje.

Naj tebe sej prikklad zaochotit peremohti vsi trudnosti, vykončiti devjatnik i tak zabezpečiti sebi život vičnyj.

Duchovnoje pričáščenuje.

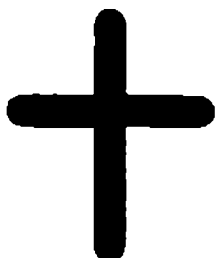
Často, jesli ne možeš prinjati Isusa v sv. Pričastiji, to želaj v serdce svojim prinjati Jeho, jak najčastijše, a hovor totu molitovku:

»Isuse moj! Ja tebe duže ľubľu i chotil by postojanno byti s Toboj. Želaju prinjati Tebe do svoho serdca. Žaluju za svoji hrichi. Prijď ku mni. Isuse, choľaj so svojeju laskoj. Vitaju i klaňajusja Tebi. Ne daj, čtoby ja dakoli otlučil-sja ot Tebe.«

Takij sposob priňatja Isusa nazyvajetsja »duchovnoje pričastije«.

Usilujsja každyj deň prinimati takoje duchovnoje pričastije.

Či vo ščástji, či v bídí
Ku pričástju ty idí,
Péršyj pjátok uživáj,
Cárstvo víčne zarabláj.

V POKUŠENIU.

Djaval, čtoby priversti nas na hrich, pokušajet nas. Ku tomu užyvaje naše tilo tak, čto rozpaluje v nem hrišni pochoti, užyvaje zlych ľudej, čto na hrich nas zvodjat, abo inši na sviti. Tak povstajet v nas pokusa na hrich.

Pokusa jest to pobuždenije ku hrichu, jake povstaje v našej mysli, či serdču.

Sama pokusa ne jest hrichom. Hrichom stanetsja pokusa, kohda ty ju privoliš, budeš bavitisja s nej, budeš chotiti pokusu vykonati. Npr.: Jesli ku tebi prišla nečista dumka, a ty začneš doraz o druhom dumati, tohda nič sja ne stalo. Ale jesli ty s toj nečistoj dumkoju začneš bavitisja, s neji mati radošť, to pokusa stanetsja hrichom.

S pokusami treba bojovati.

Jesli budeš uživati dobre sredstvo, to nikohda v pokusi ne sohrišiš. Toty sredstva suť:

1. Pokusu othoňaj doraz. »Kto ne pohasit doraz iskru.— majet požar«, kotoryj už ľažko, daže mnoho raz nemožno zahasiti.

2. V pokusi doraz moľsja. Choťaj korotenko: »Isuse! Marije!« »Isuse, ratuj mene!« Pred tymi svjatymi menami padajet čort ot bojazni, jak my ot strilu bomby. Choťaj lem s tym, čto

sejčas prežehnaješja. Sv. Krest majet veliku silu protiv pokušenija.

3. Doraz zverni svoji dumki na inšu rič, osobenno na pobožnu. Biži do rany Serdca Christovho. »Pamjataj na poslidni riči tvoji, a na vi-ki ne sohrišiš«, hovorit sv. Pismo.

Koli nebudeš davati pozor na psa, to on pe-restane brechat. Jesli ne daš pozor na pokusu, ona sama vteče.

4. Ne ostavaj nikohda bez dila. »Naj djavol najde tebe vsehda zaňatym«, hovorit sv. Hiero-nim.

5. I hlavne: »Čuvajte i molitesja, čtoby vy ne vošli do pokusy«, hovorit sam Spasiteľ.

Meždu mnohimi pokusami, kotory napastu-jut tvoju molodu dušu, najopasnijši suť pre te-be nečisty pokusy. Jesli protiv nich ne budeš znati bojovati, pri bolšich pokusach lahko mo-žeš vpasti v nečistyj hrich. V toj hrich, kotoryj jest najbrydšij pred Bohom, kotoryj privodit často k najhanebnijšim chorotam na tili.

»Ni bludnicy... ni preľubodeji... Carstva Božija ne naslidjat«, hovorit sv. Evanhelije. Proto bud' anhelom čistoty, ibo »Blaženiji čisti serdcem, jako tiji Boha uzrjat«, skazal Isus Christos.

Daju tebi zbroju. Uživaj ju, a ostaneš čistym.

»Ja choču byti čistym«.

Budeš, jesli vykonaš:

1. Pomni vsehda na prisutnosť Božu. Pomni, čto tvoje tilo, to chram sv. Ducha.

2. Často ispovidajsja. Ale ščiro.

3. Sderživaj u sebe ľubopytstvo ku nečistym veščjam. (Sderživaj i mysli, i oči ot nich.)

4. Nečistych opovidok ne čitaj i ne sluchaj Bridesja nimi.

5. Dobrych kamaratov maj. Ale ot zlych, zopsutyh ľudej utikaj.

6. Chraňsja ot pjanstva. Palenka najbolš zvela ku nečistomu hrichu.

7. Myjsja v cholodnoj vodi, spi na svižomu vzduchu, v posteli ne lež, ale doraz vstavaj jak probudilsja.

8. Počitaj i moľsja molitovku ku sv. Josifu ochrancu nevinnosti (str. 44).

10. A vsehda ubihaj ot vseho, čto ku nečistomu hrichu možet pokušati.

Ku sv. Augustinu prišel odnoho dňa molo-
dec, kotoryj dolho žil v nečistom hrichu. upa
k noham svjatoho i prosil:

— O, Vladyko, dni i noči terzajet mene ne-
čistyj duch. Čto mni dilati, čtoby ot hricha svo-
jeho osvoboditisja?

— Syn moj — otvitiľ svjatyj — ne maješ luč-
šaho sredstva, jak ubihati. Utikaj ot najmen-
šoj slučajnosti, ot obstojatel'stva ku nečistomu
hrichu.

Molodec posluchal sovit, ostavil zopsutyh
kamaratov, hrišnyja znakomstva, rabotal, mo-
lilsja, a pokusy nečisty ostavili jeho. I prišol on
ko svjatomu i sprašival, čto jemu snova dilati
A svjatyj jemu snova hovorit:

— Ubihaj, moj syn, čim dalje ot pokusy. A čim dalje, tim s boľšim usilijem i namahoju. Toto ja tebi skažu vsehda, poneže, liš tot, kto ubižit, zachranit sebe ot nečistaho hricha.

V pokúsi dóraz móľsja,
Ju séjčas othaňaj.
Ne ostaváj bez dila,
Pro smérť ty pamjátáj.

KONEC I SLAVA BOHU.

Dorohij chlopče i divča!

Podal ja tebi v korotkosti mnoho različnych sposobov, s kotorymi možeš Isusu Christu, Pr. Divi Mariji služiti. Radil tebi, jak možno mnoho lask Božich dostati, čtoby dobri, po božomu, žiti. Čtoby dobrym, chorošim byti, a šťastlivyj vičnyj život zaslužiti.

Teper za toboju stojit dilo. Odvažno bersja do roboty a žnivo budet krasne. Pravda, ne hoden vse, čto v sej knižočki napisano, doraz i bez vynjatku vykončiti, vsi toty sovity vypoľniti, vsi molitovki otmoliti. Ale, dorohi moji, majte vsehda dobru voľu i horjače serdce i vsehda usilujetsja s tym Serdce Isusovo radovati, čto tvojemu serdce ješť najmilše. Vyber s toj knižočki toty cvity, kotory tebi najboľše ľubjatsja. Ale zato vytervalo usilujetsja plekat i staratisja pro toty cvity. A tak malo po malu, cvitok ku cvitku, a v tvojim serdce budet cilyj buket duševnych cvitkov, kotory tvoju dušu sroblat prekrasnoj, chorošej i Isusu miloj.

Hospod' Boh tut na zemli sijet čelovičeski žizni. I vot vyrastajut oni chorošije i plochiye. No prichodit žatva — smerť. Posli žatvy Boh vyberet chorošije kolosja v svoju žitnicu, a plochiye budut vybrošeny do ohňa vičnoho.

Usilujetsja i ty byti do smerti chorošim kolosom, dobrym zernom, čtoby Boh zabral tebe do svoho Božoho syna i ostavil tebe tam na viki.